

NAŠA MOČ

LIST ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Izhaja dvanajstkrat na leto. — Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice Din 1.—, za vse ostale Din 16.—.

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19, telefon 25-21 in 25-22.

LETNIK IV.

FEBRUAR 1939

STEV. 2

Brat proti bratu?!

Naša slovenska zemlja ima mnogo posebnosti, ki jih drugje po svetu le redko najdeš. Polna je prirodnih krasot, da nas zanje zavidajo veliki in mogočni narodi. Čudovita je naša ljudska pesem, da ji tujec očaran prisluhne. Melodioznost našega jezika je priznana. Naše narodne noše so kot šopki pestrih cvetlic. Pridnost, podjetnost in nezlomljiv optimizem prevevata našega kmeta v borbi s skopo zemljo. Kljub siromaštvu so naša delavska naselja prijazna in vabljava, ker so čista in bogata srčne kulture ter splošne izobrazbe. Žilavost, s katero se naša mala narodna družina skozi stoletja vzdržuje sredi mogočnih sosedov, vzbuja občudovanje. Res, lepo je pri nas in nikjer ni lepše. Pa bi lahko bilo še mnogo lepše. Mnogo je še stvari, ki jih moramo odpraviti, izpopolniti, odstraniti, privzgojiti, da bo pri nas res najlepše. To pot se pomenimo o zadevi, ki je o njej zelo težko pisati, ki nam pa mnogo škodi.

Ena narodna družina smo. V družini pa je lepo, kadar v njej vladata ljubezen in sloga. Če v taki družini en član zaide na stranpot, ga družina ne vrže čez prag. Ne, vsa družina zatrepeta za usodo izgubljenca in ga skuša še tem skrbneje pritegniti v domači krog in v krog družinske miselnosti. V naši narodni družini pa ni tako. Le prav malo je treba, da naš brat napravi, kar nam ni všeč, pa ga že zasovražimo, ga več ne pozdravimo, mu otežujemo existenco in ne znamo o njem ničesar dobrega povedati. Ne mislim tu na tiste, ki nikdar svojega odnosa do bližnjega nimajo urejenega ter se njih prijaznost in uslužnost spreminja v krivično osornost, kakor so pač bolje ali slabše spali. Mislim tu na vse tiste večje in manjše zadevice, ki jim pripisujemo tako veliko vlogo, da mora zaradi njih cela narodna skupnost trpeti.

V hiši stanujeta dve družini. V eni so pristaši te politike in teh organizacij, v drugi pristaši prvim nasprotnih organizacij. Posledica je, da družinska poglavarja drug drugega prezirata ali celo hočeta spraviti iz hiše, ženi dvigata za vsako malenkost vrišč in uprizarjata gromovito loputanje z vrati, otroci obeh družin pa se obkladajo s priimki iz živalstva, da se moraš kar čuditi.

Grem v gostilno. Vse mize so zasedene. A, tamle sedi samo en gospod. Poznam ga in on pozna mene. Na suknjiču ima znak neke organizacije, jaz imam znak neke druge organizacije. Prijazno stopim k mizi in prosim, če smem sestiti. Mož ne pogleda mene, temveč moj znak ter z nejevoljo prikima. Koj nato plača, pri slovesu niti ne pozdravi, a nata-

karju pri vratih namigne, da s takim in takim ne bo sedel pri isti mizi. Izprašujem se, kdaj bi mu bil storil krivico, kdaj bi ga bil morda kaj užalil. Dober spomin imam, a ničesar se ne spomnim.

Iz lastnih doživetij bi lahko naštel takih zgodbic za celo knjigo. A saj lahko dan za dnem čitamo v časopisju: Politična nasprotnika sta se stepla, se tožarita, se smrtno sovražita. Tam so pristaši enega tabora ubili človeka zgolj zato, ker je pripadal drugemu taboru. Nekje so gospodarju pobili šipe, ker je volil po svojem prepričanju. Itd., itd.

Začudeno se mora človek vprašati: Ali je res drugačno politično prepričanje, drugačno svetovno naziranje že dovolj močan razlog, da nekoga sovražim? Ali dela nekdo meni krivico, če hodi druga pota?

Res je. Proti zmoti se je treba boriti. A ne s kolom in z osebnimi spori, temveč s prepričevalno besedo in resnici odgovarjajočimi dejanji ter pravilnim življenjem. Surovost, ki se kaže zlasti med mladino, nudi žalostne upe za našo bodočnost. Ni še dolgo tega, ko sem šel mimo neke ljubljanske gimnazije, v kateri se izobrazuje cvet bodočih slovenskih vodilnih žensk. Dijakinje, vse že kar dobro razvite gospodične, so se vsule iz šole in prav pred šolskimi vrati so se razdelile v dva tabora ter se pričele obkladati z izrazi, ki nimajo ničesar skupnega s šolo in z deklško nežnostjo. Kakšne žene in kakšne matere bodo te, ki se v razcvetu življenja na ta način obnašajo!

Ni mogoče vseh ljudi ustrojiti po enem in istem kopitu. Vedno bodo na svetu različni nazori, eni po resnici in pravici, drugi po zmoti in krivici. Borba med zlim in dobrim bo trajala do konca sveta, ko bo o njih izrečen pravdorek, proti kateremu ne bo več priziva. Nobeno sovraštvo tega dejstva ne bo izbrisalo, le ljubezen in obzirnost in človečnost bodo nasprotja blažile.

Imam prijatelja, ki ga še nikdar nisem videl ne jeznega ne zlovoljnega, čeprav mora doživeti mnogo grenkih trenutkov. Takole si pravi: »Doba človekovega življenja je dejansko tako kratka, da je tepec, kdor si jo še kviri in krajša z jezo in občutjem nesreče.« Pa ni moj prijatelj fatalist, temveč skuša prav krepko zaobrniti življenjski tok v svoje dobro. Le velik ljubitelj življenja je in velik optimist. Zato tudi mnogokrat pravi: »Vse življenje sem pri tej in tej stranki in sem prepričan, da je tako pametno. A zaradi tega nimam med tako zvanimi nasprotniki nobene osebnega sovražnika. Prijatelji smo si v službi in v družbi, čeprav jim v političnih stvareh ne dam prav. Saj smo vendar ljudje.«

Zato te ljubim!

Zakaj te ljubim, domovina moja?
Ker tekli so mladosti dnevi zlati
v naročju tvojem mirno mi in srečno
Zato te ljubim, ker si moja mati!

Če molim, mislim nate, domovina:
naj Bog obvarje te, želim iskreno.
Če delam, zadovoljna sem, saj delo
je tebi, domovina, posvečeno!

In ko počivam, občudujem tvojo
lepoto ob nedeljskih popoldnevih —
takrat slavim te, domovina moja,
slavim te vedno v novih slavonspevih!

Nekoč mi boš kotichek miren dala —
lepo mi bo v naročju tvojem spati
zato, ker ljubim zemljičo slovensko —
zato te ljubim, ker si moja mati.

Marija Brenčič.

Zahvala

Vzajemna zavarovalnica, oddelek
»KARITAS«
v Ljubljani.

Podpisana Podlipnik Terezija se javno zahvaljujem Vzajemni zavarovalnici, odd. »KARITAS«, ki mi je točno izplačal po mojem umrlem možu Francu zavarovalno vsoto.

Zato vsakomur svetujem, naj se zavaruje le pri tem domačem zavodu, ki vestno in pošteno izplačuje.

Podlipnik Terezija
Boštanj.

Nekoč sta se dva stepla in je o tem eden izmed njiju pripovedoval svojim prijateljem v gostilni: »Kmalu, ko sva se spoprijela, sem bil jaz spodaj. Potem pa ne vem, kako se je čudno zasukalo, da je bil on zgoraj. Sele v tretje se mu je posrečilo, da me je vrgel.«

Novi modeli
za leto **1939**

IZDELUJEMO:

- mlatilnice
- slamoreznice
- reporeznice
- sadne mline
- stiskalnice
- gnojilnice
- črpalke
- razpršilce
- itd. itd.

Pazite na ta znak!

POLJEDELSKI STROJI

KREMŽAR

Strojno podjetje
Ustanovlj. 1. 1909

ST. VID NAD LJUBLJANO
Telefon Ljubljana 705 Ček. račun 14.875

Zahtevajte ponudbo ali pa brezplačni obisk našega zastopnika!

Nekaj o sporedih radijske postaje

Nuditi dan za dnem ure in ure sporeda radijskim poslušalcem ni tako enostavno kot bi utegnil kdo na prvi hip misliti. Poleg tega ni vseeno, ali je spored tudi kvalitativno dober in res vsestransko zadovoljivo izbran. V tem so seveda večkrat tudi težave zlasti tedaj, kadar manjka dovolj dobrih moči. A kdor resno spremlja sporede naše radijske postaje, mora priznati trud uprave in programskega odseka, ki skrbita za vsestransko izbran in tudi vsebinsko dober spored. Spored slehernega tedna mora biti zanimiv in privlačen v vsakem oziru, mora nuditi prav vsakemu poslušalcu svoje. Če bi bil spored dan za dnem, teden za tednom enak ali malo spremenjen, bi radio izgubil kmalu svoj pomen in privlačnost. Naloga radija je, da nudi poslušalcem vedno kaj novega, osvežujočega, da čim bolj spreminja sporede v vsakem oziru, da je vedno »na tekočem«, kot pravijo.

Skrb vodstva ljubljanske radijske postaje za dober spored nam nazorno pokažejo že njeni okvirni programi za katerikoli teden v letu. Če pregledamo glasbeno stran, vidimo, da nudi spored slehernega tedna vse lestvice od resne do piskočne glasbe. Nihče se ne more pritoževati, da je pri sporedih prezrt in da ne pride na svoj račun. Postaja hoče zadovoljiti vse, po značaju in kulturni izobrazbi tako različne poslušalce, vsakemu audi dovolj glasbenega užitka. Pričnimo kar z nedeljo! Ze vsaka nedelja nam kaže vso glasbeno pisanost. Zjutraj nam vošči nedeljski pozdrav navadno vesela glasba, tej sledi resna, nabožna, ki je združena s prenosom maše iz ene izmed ljubljanskih ali zunanjih cerkev. Spet dalje so na sporedu razni orkestralni in pevski koncerti, koncerti solistov, domača in tuja glasba. S tem glasbenim sporedom morejo biti zadovoljni ljubitelji resne in ljubitelji vesele glasbe. Med tednom so na sporedu vedno zanimivi glasbeni dogodki, pevski koncerti, orkestralna glasba, prenosi oper doma in od drugod, nastopi solistov pevcev in godbenikov itd. Če temu še dodamo vrsto reproducirane glasbe na domačih in industrijskih ploščah, vidimo vso raznolikost glasbenega sporeda, ki nam ga nudi radio v kateremkoli tednu.

Ljubljanska radijska postaja tudi ne zamudi nobene prilike, da bi mogla nuditi poslušalcem vsakovrstni glasbeni užitek. Vsakega koncertanta, vsakega tujega gosta postaja rada sprejme in ga stavi v spored. Spremembe, ki se včasih pojavijo nenadoma in na katere se poslušalci jeze, izvirajo navadno iz dobre volje vodstva postaje, da nudi čim več raznolikosti v sporedu, čeprav se drži načela, da sporeda ne spreminjati. Včasih pa pride sprememba zaradi nepremagljivih tehničnih ovir.

Če pregledamo dalje v velikih obrisih še predavanja in druge dele sporedov, vidimo tudi tukaj raznolikost in obenem visoke kriterije, s katerimi postaja ureja svoje sporede. Vsakotedenske zvočne igre, drame, zabavni prizori i. p. nudijo dovolj resnega in veselega užitka. Predavanja v okviru zdravniške ure, v okviru kulturne kronike, mladinske ure, vzgojna, gospodarska in druga predavanja so pri nas na taki višini, da bi nas zanje mogla zavidati marsikatera velika evropska radijska postaja, ki dela v vse bolj ugodnih razmerah kot naša. O tem pričajo neštete pohvale tujcev in Slovencev doma in na tujem.

O posameznih stalnih delih sporedov bomo govorili kaj več v kateri izmed prihodnjih števil.

Zahvala

Podpisana Puntar Marija, se prav lepo zahvaljujem Vzajemni zavarovalnici, odd. »KARITAS«, za hitro izplačilo dvojne zavarovalne vsote ob smrti moje tete Sirovan Terezije, ki je umrla zaradi hude opekline.

Posmrtno zavarovanje »Karitas« vsa-tomur prav toplo priporočam.

Stara vas, dne 29. decembra 1938.

Puntar Marija

Stara vas, p. Videm ob Savi.

Opomin na plačilo premije

je bacil, ki škoduje zdravemu zavarovalstvu.

Odlika velikih duhov je, da so napram drugače mislečim strpni in vedno omikani. Le ljudje majhnega obzorja in neustaljenih nazorov menijo, da je treba drugače misleče ljudi osebno sovražiti in jim škodovati. Velikodušna obzirnost je znak prave izobrazbe, slepa zaverovanost v misel, da je samo to stoodstotno dobro, kar mislim in hočem sam, je znak puhloglavcev.

Koliko narodnih sil tratimo s tem, da namesto načelne in duhovne borbe vodimo

Tone Jeglič, Ljubljana:

Ljudsko zavarovanje

Ljudsko zavarovanje je vrsta življenjskega zavarovanja. Za razliko od navadnega (norma, Grossleben-Versicherung) ga nekateri imenujejo tudi malo življenjsko zavarovanje (Kleinleben-Versicherung). Dočim je pri navadnem življenjskem zavarovanju določena najmanjša (minimalna) zavarovalna vsota, je pri ljudskem zavarovanju določena najvišja (maksimalna) zavarovalna vsota. Pri ljudskem zavarovanju se je torej mogoče zavarovati le do gotove vsote.

Kakor normalno življenjsko zavarovanje ima tudi ljudsko zavarovanje svojo domovino v Angliji. Glavno pobudo za njegov začetek je dala neka vladna objava iz l. 1853, ki je hudo kritizirala zavarovalnice. Ta objava je namreč prepričevalno dokazovala, da potrebuje industrijsko delavstvo primernejše in varnejše zavarovanje, kot ga pa nudijo številne pogrebne blagajne (samopomoči). Te male blagajne so imele takrat okoli tri milijone članov. Toda kakovost teh ustanov ni odgovarjala številu zavarovancev.

Prva je uvedla ljudsko zavarovanje angleška zavarovalnica »Prudential«, ki je bila ustanovljena l. 1848. O splošni razširjenosti ljudskega zavarovanja na Angleškem pa moremo govoriti šele po l. 1864. Ljudsko zavarovanje se je tu razširilo do neverjetne višine. L. 1918 je neka parlamentarna komisija ugotovila, da je v veljavi nad 51 milijonov polic. (Največ pristašev je imelo in še ima ljudsko zavarovanje v delavskih slojih. Mnogi so zavarovani na dve ali še več polic.)

V še večjem obsegu kot na Angleškem se je razširilo ljudsko zavarovanje pozneje (od l. 1874) v Združenih severnih ameriških državah, kar je zlasti zasluga zavarovalnic »Prudential«, »Metropolitan« in »John Hancock«.

V Nemčiji je prišlo ljudsko zavarovanje preko bivše Avstrije v l. 1875, ko je avstrijska zavarovalna družba »Patria« dobila dovoljenje za poslovanje v Nemčiji (Prusiji). Pred svetovno vojno je bila v Nemčiji v ljudskem zavarovanju vodilna zavarovalnica »Victoria«. Znatno se je dvignilo število zavarovancev od l. 1930, kar je vse posledica gospodarske krize teh let.

V Jugoslaviji je začela prva gojiti pravo ljudsko zavarovanje v velikem obsegu (Massenversicherung) naša domača Vzajemna zavarovalnica, ki je jeseni l. 1931 ustanovila nov oddelek za ljudsko zavarovanje, ki ga danes splošno poznamo pod imenom KARITAS. To zavarovanje se je pri nas v nekaj letih tako udomačilo in razširilo, da je že samo s tem dokazalo, da je potrebno. Samo v Sloveniji šteje danes to zavarovanje nad 26.000 zavarovancev. Za naše razmere in za ta kratek čas je to kar lepo število, zlasti še, če uvažujemo okoliščine, v katerih se je to zavarovanje pri nas začelo. Prve police je izdala KARITAS (Vzajemna zavarovalnica) v času, ko so bile samopomoči na vrhuncu svojega procvita. Propad samopomoči je povzročil med razočaranimi člani samopomoči (in med ljudstvom sploh) veliko nezaupanje do vsakega zavarovanja. Zaradi tega je bil razvoj ljudskega zavarovanja KARITAS silno oviran. Danes so te težave v glavnem premagane. KARITAS uživa sedaj popolno zaupanje in priznanje. Z udeležbo tega zavarovanja je napravila Vzajemna zavarovalnica veliko socialno in narodno gospodarsko delo.

Danes je po vseh kulturnih državah zanimanje za ljudsko zavarovanje izredno veliko, tako da ponekod že napreduje v hitrejšem tempu kot normalno življenjsko zavarovanje.

Tudi pri ljudskem zavarovanju ločimo več vrst. Omenili bomo le tri glavne vrste:

1. Zavarovanje posmrtnine, t. j. zavarovanje razmeroma nizke zavarovalne vsote, ki naj se iz-

borbo človeka proti človeku, organizacije proti organizaciji, »pokreta« proti »pokretu«! V velikih in za našo bodočnost silno pomembnih časih živimo, pa bi nam Slovincem bolj pristojalo, če bi se tesneje stisnili drug k drugemu in prisegli na ono, kar nas druži, prokleli pa ono, kar nas odtuja. Ko voditelji velikih narodov kličejo svoje narode v skupnost in jih enotno usmerjajo, je moč malega slovenskega naroda le v popolni slogi vseh njegovih zdravih členov. P—

plača ob smrti. Ponekod je to zavarovanje razširjeno tudi kot zavarovanje časopisnih naročnikov.

2. Zavarovanje za slučaj doživetja in smrti (mešano ali okrajšano zavarovanje).

3. Zavarovanje samo za doživetje.

Od vseh vrst ljudskega zavarovanja je danes najbolj razširjeno posmrtninsko zavarovanje. Na tem mestu pa moramo pripomniti, da opazamo pri ljudskem zavarovanju KARITAS že nekaj časa, da se mladi ljudje zelo zanimajo tudi za zavarovanje na doživetje in smrt (dota in starostna preskrba), tako da lahko pričakujemo, da se bo tudi ta vrsta ljudskega zavarovanja pri nas močno uveljavila. Mladi ljudje hočejo varčevati in si zagotoviti gotove zneske za tiste čase, ko jih bodo najbolj potrebovali. Odločajo se za zavarovanje, t. j. prisilno varčevanje. To razveseljivo dejstvo je na vsak način tudi velikega vzgojnega pomena.

Ljudsko zavarovanje je namenjeno ljudstvu. To nam pove že njegova oznaka. Dočim pride normalno ljudsko zavarovanje v poštev le za gotove bolj situirane sloje (razredno zavarovanje), je ljudsko zavarovanje namenjeno najširšim ljudskim plastem. S svojimi malimi mesečnimi ali celo tedenskimi prispevki je dostopno tudi najrevnejšim slojem. Ravno manj premožni ljudje, ki jim pičlo odmerjeni zaslužek komaj zadostuje za tekoče potrebe, se v največji meri poslužujejo tega zavarovanja. Na ta način si hočejo pravočasno zagotoviti varno pomoč za tisti čas, ko je stiska in potreba največja. Naloga, ki jo vrši ljudsko zavarovanje, je socialna v polnem pomenu besede. Ljudsko zavarovanje je nekaka dopolnitev socialnega zavarovanja.

Praksa pa dokazuje, da se tega zavarovanja zelo radi poslužujejo tudi premožnejši ljudje (KARITAS ima med svojimi zavarovanci celo milijonarja), ki iz katerega koli razloga nimajo interesa za normalno življenjsko zavarovanje. Nekateri se zavarujejo samo za kritje svojih pogrebniških stroškov, drugi se odločijo za ljudsko zavarovanje samo zaradi tega, ker tu ni potrebna zdravniška preiskava, itd. Mnogi odličniki (pri KARITAS n. pr. 3 školje, 1 minister, 1 ban i. t. d.) se zavarujejo pri ljudskem zavarovanju samo zato, da s tem dejansko pokažejo, da je to zavarovanje vredno popolnega zaupanja in da ga oni sami priporočajo.

Glavne značilnosti ljudskega zavarovanja so:

1. Zavarovalna vsota je nizka.

2. Premije se plačujejo v malih mesečnih ali celo tedenskih obrokih.

3. Zdravniški pregled običajno ni potreben.

Zavarovalna vsota je nizka, ker je tudi premija nizka. Višina zavarovalne vsote je pri tej vrsti zavarovanja omejena tudi zaradi tega, da se zavarovalnicam zmanjša riziko (nevarnost), ki se zaradi pomanjkanja zdravniškega pregleda ne da vedno točno presoditi. O zdravstvenem stanju ponudnika more presojati zavarovalnica le na podlagi ponudnikovih izjav, ki so pa subjektivne (ali celo namenoma napačne).

Zavarovalnica ne zahteva zdravniškega pregleda ponudnikov, ker stroški tega pregleda niso v pravem razmerju z nizkimi zavarovalnimi vsotami in premijami. Teh stroškov zavarovalnica ne more prevzeti. Če pa bi te stroške moral nositi zavarovaneec, bi se zanimanje za to zavarovanje znatno ohladilo, ker bi bili stroški zdravniškega pregleda mnogim prevelik izdatek.

Ta okolnost, da pri ljudskem zavarovanju ni potrebna zdravniška preiskava, pa povzroča, da so

v zavarovanje »vthotapi« večje število bolnih ali vsaj bolehnih oseb, ki se prijavijo kot (subjektivno) zdrave. Umrljivost pri ljudskem zavarovanju je zaradi tega večja kot pri normalnem življenjskem zavarovanju. Da se zavarovalnice zaščiti pred posledicami prevelike umrljivosti v prvih letih zavarovanja, predpisujejo tem zavarovancem dve- do triletno čakalno (karenčno) dobo. S predpisom čakalne dobe zavarovalnica v veliki meri onemogoča špekulativne namene poedincev in tako uspešno posreduje, da se umrljivost vzdržuje na primerni višini. (Pri ljudskem zavarovanju KARITAS nimajo zavarovanja zdravih oseb, ki ob vstopu v zavarovanje še niso stare 60 let, nikakega čakalnega roka.)

Da je mogoče ljudsko zavarovanje rentabilno upravljati, je potrebno zelo veliko število zavarovancev. V ta namen je treba ustvariti široko razpredeno zastopniško organizacijo, ki zajame vse ljudske plasti in ki deluje zanesljivo in rentabilno.

Pri ljudskem zavarovanju je važno tudi vprašanje inkasa malih mesečnih ali celo tedenskih prispevkov. Izkušnje učijo, da je ta inkaso najboljši, če se vrši po inkasantih. Za ta način pa je treba vzdrževati velik in soliden inkasni aparat. Čisto razumljivo je, da mora tudi upravljanje zavarovalnega staleža sloneti na modernih principih. Pri ljudskem zavarovanju so namreč upravni stroški relativno tako visoki, da je nemogoče vsa-

ko racionalno poslovanje, če obratovanje ni do skrajnosti mehanizirano.

Naj se ob tej priliki dotaknemo še pomožnih blagajn (samopomoči). Pomožne blagajne so primitivni predhodniki pravega zavarovanja. Najdemo jih že v starem in srednjem veku. Pomožne blagajne so se z večjimi in manjšimi presledki vzdrževale do danes. »Priljubljenost« teh samopomoči sloni na dejstvu, da so v začetku znatno cenejše kot racionalno urejene in solidne zavarovalnice. Šele po nekaj letih, ko se začne množiti smrtni slučaj, ko je prirastek novih članov vedno manjši, ko postajajo prispevki vedno višji ali pa zavarovalne vsote vedno nižje in ko začne zaradi tega odstopati mlajši in zdravi člani, se pokažejo slabe strani tega obrata.

Naše ljudsko zavarovanje KARITAS se ima za svoj postanek v veliki meri zahvaliti tudi samopomočem, ki so s svojim poslovanjem povzročile našemu ljudstvu veliko materialno in moralno škodo. Vzajemna zavarovalnica, izzvana od samopomoči, je smatrala za svojo dolžnost, da prepreči škodljivo delovanje pomožnih blagajn. Z ustanovitvijo novega oddelka, ki goji ljudsko zavarovanje pod imenom KARITAS, je Vzajemna zavarovalnica na najidealnejši in najučinkovitejši način rešila za ves naš narod važno vprašanje pravega ljudskega zavarovanja.

Vzajemna zavarovalnica je danes v ljudskem zavarovanju vodilna zavarovalnica v Jugoslaviji.

Ludovik Puš, Ljubljana:

Sveta si, zemlja ...

Sredi mestnega hrupa v mrzli tujini se je pesnik spomnil svoje rodne zemlje in predudno lepo zapel: »Sveta si, zemlja, in blagor mu, komur plodiš.« Oglasila se mu je v srcu z vso svojsko močjo neutajljiva sila, ki jo sleherni zemljan neprestano nosi s seboj, čeprav jo taji: ljubezen do domače zemlje. Nič čudnega ni, če se mu je oglasila in če se v najtišjih in najsvetejših trenutkih oglašata tudi nam. Saj pravi pismo, da je Stvarnik ustvaril človeka iz prsti zemlje, kamor se bo spet povrnil. Telo je drobec zemlje — a duh je dih božji. Kako bi se torej človeška srca ne vračala k materi — zemlji!

Vsi ljubimo zemljo. Najbolj kmetovalec, ki je tesno z njo združen — leto za letom jo neguje in boža in ji je ves vdan; izza mestnega ozidja in tovarniških zidov hrepeni po njej meščan in delavec. Če ima le ped svoje ali vsaj tuje zemlje, mu je več vredna kakor najlepša sobana z dragocenimi preprogami. Če je nima, koprni neutolajljivo po njej. Komaj čaka prostega dneva, da lahko obrne hrbet mestu in tovarni ter pohiti v naročje matere-zemlje. Vsi jo ljubimo.

Mi Slovenci pa imamo tudi dovolj razlogov, da imamo svojo zemljo radi. Lepa je tako in v svoji lepoti tako čudovito ubrana, da je imel prav govornik, ki je rekel, da ima res tudi svet naravne lepote, a so kakor raztreseno cvetje — naša slovenska zemlja pa je liki šopek — pušlje samih lepot, tesno med seboj povezanih. Radi jo imamo zato, ker dobro vemo, kako trdo jo je bilo treba braniti, da nam je je ostalo vsaj toliko, kolikor je ima danes še v posesti slovenski narod. Radi jo imamo, ker smo del njene prsti in se prej ali slej vanjo povrnemo.

Toda vprašajmo se sedaj to uro, kako se v dejanju kaže naša ljubezen do slovenske zemlje? Besede, morda vse plamteče ljubezni in toplega zanosa, so sicer lepe, a prazne, dokler je naša ljubezen zgolj mrtev zvok in golo uživanje lepot te zemlje, dokler se ne uresniči v moško dejanje, ki je pripravljen na žrtev, če jo zemlja terjaja.

Vzel sem bil oni dan popotno palico v roke in sem se napotil v kraje na sloven-

skih tleh, ki jih ne opeva pesem, kakor naš »kinč nebeški«; ki ne pišejo o njih hribolazci in turisti nič drugega kakor to, da so lepi; ki jih pa uradni in neuradni ocenjevalci lepote niso uvrstili v letovišča. Tam sem bil in sem videl, da Slovenci samo nekaj koščkov svoje zemlje povišujejo, za druge, nič manj lepe, pa komaj sami vemo, nikari, da bi mogli nanje opozoriti tujca.

Vendar o teh stvareh nisem hotel pisati. Rekli bi mi, čestiti bravci, da premlevam že zmloto žito. Nekaj drugega hočem povedati vsem slovenskim ljudem: da sem bil na svoji poti hudo žalosten ... Čim lepši so bili kraji, večja je bila žalost v mojem srcu. Nisem in nočem biti emerav človek, ali to moram povedati, da bomo vedeli vsi, ki slovensko zemljo radi imamo:

To sem videl in mi je bilo hudo. —

Pojdite, slovenski ljudje, v Slovenske gorice, v severni del temnega Pohorja, pojdite v Haloze ali v naš del tužnega Korotana;

Mi pa na ves glas pripovedujemo, kako ljubimo svojo zemljo, pa mirno hodimo po svojih dnevnikih opravkih, kakor bi bilo vse v redu.

Toda povem vam še več: naš slovenski kmet, iz katerega vsi sloji naroda črpajo svojo življenjsko moč, se danes ponekod prav tako obupno bori za svojo zemljo, kakor pred desetletji. In se danes komaj kdo spomni na njegovo borbo, a še ta ostane osamljen kakor glas vpijočega v puščavi.

Kje si, slovenska javnost, ki se tako rada prerekaš za oslovsko senco? Ali ne vemo vsi, pa bodimo tega ali onega prepričanja, da je zemlja najdragocenejša snov, ki jo premore narod? Da izguba zemlje pomeni propad naroda? Kje ste, ki imate sredstva in slovensko čutite, da se ne zberete in nekaj ukrenete, dokler ni prepozno? Kje je naša skupna mati Jugoslavija, da bi trdno zasadila v našo zemljo

Sveta si, zemlja ... Izza holmov se svetijo bele zidance, ki bi morale biti naše, pa niso. Na prijaznih obronkih se ponosno ši-

Nagrade za decembrsko nagradno zlogovnico

Z decembrsko nagradno zlogovnico je urednik »Naše moči« voščil milost, srečo, blagoslov v novem letu. Izmed izredno številnih reševalcev so bili za knjižne nagrade izzrebani sledeči:

Veršnik Frane, posestnik, Tirosek št. 20, Nova štifta, p. Gornji Grad;

Trepelj Kristina, posestnica, Tirosek 38, Nova štifta, p. Gornji Grad;

Ponuda Marija, trgovka, Podgora, p. Stari trg pri Rakeku;

Kolarič Anica, hči posestnice, Loke 258, p. Trbovlje I;

Korenc Anton, Rožna dolina, c. VIII., št. 28, p. Ljubljana;

Primožič Frane, Vrhovo 6, p. Radeče;

Krne Alojzij, posestnik, Gorenja vas, p. Šmarjeta na Dolenjskem;

Medja Jože, Zagorice 28, p. Bled;

Cimerman Franjo, knjigovodja in organist, Kranj, Grajska 1;

Štrekelj Ivan, šol. nadz. v p., Ljubljana-Moste, Sušteršičeva ulica 1.

Vsi naštetih prejmejo do konca januarja za nagrado po eno vezano slovensko knjigo s posvetilom.

Nagradna naloga za februar 1939.

Januarska naloga je vzbudila vsesplošno zanimanje. Je pa za mnoge trd oreh. Ko bomo objavili rešitev, bomo tudi povedali, zakaj je tak trd oreh bil potreben. — Za februar vam stavimo 10 vprašanj, na katera ni težko odgovoriti. Treba je seveda malo pobrskati po spominu, pogledati v kako knjigo ali pa druge nekoliko povprašati. Odgovori na vprašanja bodo pokazali, koliko se zanimete za javno življenje:

1. Katere osrednje organizacije za ljudsko izobraževalno delo pri nas v Sloveniji poznate? — Navedite njih sedež in naslov.

2. Kdo so predsedniki Vzajemne zavarovalnice, Zadrugne zveze, Zveze slovenskih Zadrug in Kmetijske družbe v Ljubljani? — Navedite njih ime in priimek!

3. Kdo je v Vašem okolišu zastopnik Vzajemne zavarovalnice in kdo inkasant našega KARITAS oddelka?

4. Koliko dnevnikov izhaja v Sloveniji, kako se imenujejo in kje izhajajo?

5. Kako se imenujejo obmejne železniške postaje v Sloveniji?

6. Navedite zemljepisno lego Slovenije po zemljepisni širini in dolžini!

7. Katere države sestavljajo tako zvan Balkanski sporazum?

8. Kaj je po poklicu in kje živi slovenski pisatelj Fran Ks. Meško?

9. Ali dobivate v redu »Našo moč« in kdo vam jo dostavlja?

10. V koliko izvodih izhaja mesečno »Naša moč«?

Pri rešitvah ni treba pisati vprašanj, temveč samo tekočo številko in odgovor, a tega čim krajše. Odgovori morajo biti v uredništvu najkasneje do 1. marca 1939. Poslati jih je na naslov: Uredništvo »Naše moči«, Ljubljana, Miklošičeva c. 19. — Pod rešitev je treba čitljivo zapisati ime in priimek reševalca, vas in hiš. številko, zadnjo pošto, poklic, rojstni datum ter policično številko, pod katero je pri Vzajemni zavarovan.

Klofuta na obroke. Sodnik: »Kolikokrat ste udarili tožitelja?« Toženec: »Enkrat.« Sodnik: »On pa pravi, da ste ga udarili petkrat.« — Toženec: »Da, ali to je bila vse skupaj samo ena klofuta. Toženec je namreč bolj slaboten, pa se mi je smilil in sem ga klofutil v obrokih.«

NE VEMO NE URE NE DNEVA ...

V zadnjem času je »KARITAS« med drugim izplačala

cele zavarovane vsote

ob smrti sledečih članov in članic:

Kokalj Jera, Stražišče 94;
Parkelj Marija, Mirna peč 20;
Ločičnik Ferdinand, Celje-Gaberje, Lastni dom 2;
Vorsič Amalija, Celje, Dečkova 1;
Sentjura Peter, Studenec 34, p. Hrastnik;
Poberšek Franc, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 5;
Vrhovšek Terezija, Dobrina 18, p. Loka pri Zusmu;
Dietz Pavla, Ljubljana, Pred škofijo 6/II.;
Matoš Apolonija, Studenci pri Hrastniku;
Toš Neža, Brengova 32, p. Sv. Anton v Slov. gor.;
Prašnikar Alojzij, Golčaj 1, p. Lukovica;
Celarc Jera, Vnanje gorice 6, p. Brezovica;
Soklič Marija, Ljubljana, Sv. Florjana ul. 35;
Kunstlj Leopold, Podlog 31, p. Sv. Vid pri Planini;
Čeč Martin, Brunška gora 6, p. Radeče;
Ledl Maks, Celje, Gosposka 1;
Skrabl Alojz, Maribor, Krempljeva 8;
Semlič Ignac, Lokavec 28, p. Marija Snežna;
Brenkuš Anton, Zg. Besnica 59, p. Kranj;
Hegeduš Jožef, Petanji 72, p. Rankovci;
Štirn Nikolaj, Zapoge 22, p. Smlednik;
Terdin Franc, Lačna gora 34, p. Oplotnica;
Jošar Stefan, Muška Sobota, Aleksandrova 7;
Helmich Marija, Dvor pri Žužemberku 14;
Čmak Jožefa, Gomilsko;
Toporiš Marija, Tržič, Ljubeljska 31;
Stefanciosa Uršula, Vrh 19, p. Sv. Rupert na Dol.;
Dolenc Ciril, Ljubljana, Tavčarjeva 12/I.;
Topolnik Marija, Muršček 3, p. Slatina-Radenci;
Solar Ana, Dražgoše 79, p. Zelezniki;
Burkele Matija, Kaplja vas 44, p. Št. Pavel pri Preboldu;
Majcen Blaž, Radeče pri Zidanem mostu 65;
Podgoršek Ivan, Ljubljana, Križevniška 9;
Pohar Marija, Crnivec 18, p. Brezje.

*

Dvojno zavarovalno vsoto je izplačala KARITAS ob smrti sledečih zavarovancev:

Sirovan Terezija, Stara vas 64, ker je umrla zaradi opeklin;

Zirovnik Jera, Britof 20, p. Kranj, ker se je pri padcu po stopnicah udarila na sence in zaradi tega kmalu umrla, ter

Zupan Franc, Hrušica, 45, p. Jesenice, ker se je poneseči udaril na roko in je po 10 dneh zaradi zastrupljenja umrl.

*

Brezplačno sozavarovalno vsoto je KARITAS izplačala ob smrti 13-letne Doroteje, hčerke pri nas zavarovanih staršev Jamšek Albine in Marjana iz Ljubljane.

»KARITAS«

Dr. France Veber:

NACIONALIZEM IN KRŠČANSTVO

Med najaktualnejšimi knjigami zadnjega časa pri nas je brez dvoma to delo vedno snujočega vseučiliškega profesorja Vebra. Saj posega prav v sredino vprašanj, ki sodobni svet pretresajo. Knjiga vzbuja vsepovsod veliko zanimanje in to celo v inozemstvu. V celo platno vezana knjiga stane 50 din in 4 din za poštnino, broširana pa 35 din in 4 din za poštnino. Naroča se na naslov: Ivo Peršuh, Ljubljana, Poljanska cesta 18-III.

Dobro se je odrezal. Učitelj: »Tine, kateri mesec v letu ima 28 dni?« Tine: »Vsaki mesec!«

4¹

rijo gosposki dvorci, v katerih je nema naša govornica — in vendar so na naših tleh. Pa se še širijo, širijo...

Polovica Slovencev mora biti zunaj domače hiše. To je naša velika bolečina. Nam, ki smo doma, se komaj vidno izmika zemlja izpod nog. Na delo, bratje! Sveta je zemlja in rešiti jo moramo, obvarovati jo moramo do zadnje pedi. Premislimo vsak v svojem delokrogu, kaj bomo storili. Dandanašnji čas ni prazničen dan brezdelja in veseljačenja,

marveč trd delaven dan. V novem letu — nova zapoved: rešujmo in rešimo svojo slovensko zemljo, kjerkoli ni naša ali je v nevarnosti, da bi ne bila več naša. Sveta je.

Potrdila o plačilu premij (pobotnice, odrezke položnic) skrbno spravljaj, ker jih boš morda še potreboval. Najbolje, če jih sproti lepiš v polico!

KMETSKA POSOJILNICA

LJUBLJANSKE OKOLICE • r. z. z n. z.

v LJUBLJANI, Tyrševa cesta 18

Novе vloge

vsak čas razpoložljive!

Za vse vloge nudi popolno varnost • Otvorja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle
• Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod, ustanovljen leta 1881.

Obrestuje po 4%

Vloge proti odpovedi po 5%

Prof. dr. Vinko Šarabon, Ljubljana:

Slovenija

Lani smo podali podatke o nekaterih znamenitejših slovenskih možeh, letos si pa hočemo nekoliko ogledati Slovenijo samo, njeno lego, njene naravne lepote, ljudi, poklice, promet itd.

Vsak ima svojo domovino rad, tudi če objektivno presojano ni lepa. Nekdo je rekel danskemu pesniku Andersenu, kako more s tako ljubeznijo opevati svojo dansko domovino, ko vendar ni lepa. In Andersen mu je dejal: »Ali bi ti svojo mater manj ljubil, če bi ne bila lepa?« Slovenija je vrh tega še lepa. In kako! Kdor je bil pri nas, vsak jo je pohvalil in se ni mogel dosti načuditi njenim krasotam. Samo eno tujcem pri nas ne ugaja: to so naše ceste. V goste oblake dima zaviti se pomikajo ob nedeljah in praznikih avtomobili po njih, pa tudi ob delavnih, čeprav takrat promet ni tako obsežen. Hvala Bogu nam je zadnji čas prinesel v marsičem zboljšanje; pogledimo le novo cesto na Gorenjsko. Če se bo vlada resno zanimala za naše cestne probleme, bo tujski promet pri nas še čisto drugačen, in država sama bo imela od tega največji dobiček, posredno ali neposredno. Če pa dobimo obljubljeno nam široko samoupravo, je vprašanje cestnega prometa pri nas že sploh rešeno.

Kako mnogolika je Slovenija! Veliki nemški geograf Penck nam je nekoč na Dunaju dejal: »Vi Slovenci še ne veste, kaj imate. Pri vas so na majhnem prostoru združene najrazličnejše zemeljske oblike; nikjer na svetu ne dobimo kaj takega. Ze samo kratka vožnja od Ljubljane do Jesenic, odtod do Trsta in iz Trsta nazaj v Ljubljano nas pouči o tem. Okoli Ljubljane se razprostira barje s svojo bogato zgodovinsko preteklostjo, naprej gori vidiš griče in hribe s slikovitimi cerkvicami, sledi visoko gorovje z ledeniški jezeri in drugimi znaki ledeniške dobe, nato Kras v vseh mogočih odtenkih, dalje morje s svojim posebnim podnebjem itd. Kako različno je podnebje Ljubljane in podnebje Gorice ali Trsta!« Tako nam je govoril, kar naprej. Najbolj so mu bile všeč Kamniške Alpe. Takrat smo bili še v Avstriji in je mogel vplesti v pregled tudi še Kras z morjem. Zopet čisto drugačen je svet, če obiščemo Dolenjsko ali Štajersko. In je res ni na svetu pokrajine, kjer bi bilo na tako majhnem prostoru združenih toliko posebnovrstnih raznolikosti, od katerih ima vsaka svoja svojstva.

In svet, na katerem prebivajo Slovenci, res ni velik. Bil je velik, a se je skrčil. Kakšnih 25.000 kvadratnih kilometrov je še poseljenih od Slovencev, med njimi okoli 16.000 km² v Jugoslaviji. Ves od Slovencev poseljeni svet pokriva nekako desetino površine Jugoslavije, jugoslovanski del pa ca 6,4%. Slovenija (pri nas Dravska banovina)

leži nekako v sredini na poti od ekvatorja do severnega tečaja. Od ekvatorja do tečaja je 90 širinskih stopenj, vsaka s širino ca 111 km. Polovica od 90 je 45; in ta vzporednik gre ravno skoz Senj. Tako vidimo, da je Slovenija, ki leži severno od Senja, primaknjena nekoliko bliže tečaju kot ekvatorju. Skoz Ljubljano gre približno 46. vzporednik; nekaj Slovenije je južno od tega vzporednika, večina pa severno. Najjužnejša točka se nahaja južno od Črnomlja ob Kolpi, ne čisto ob 45½°, najsevernejša pa v Prekmurju, skoraj pri 47° severne širine. S tem je podana lega našega ozemlja glede na tako zvano zemljepisno širino.

Zemljepisno dolžino pa imenujemo razdaljo proti vzhodu in zahodu. Pri določitvi širine je izhodno črto lahko dobiti; to je ekvator. Pri dolžini je pa to težje; začnem lahko pri poljubni točki in štejem proti vzhodu in zahodu oziroma na levo in desno. Če bi vsak samega sebe vzel za izhodno točko in bi štel od sebe na levo in desno, bi nastale seveda največje zmešnjave. Okoli leta 1500 so zato sklenili, da bodo šteli od določene črte, ki gre skoz oba tečaja in mimo otočka Ferro (Hiero) v Kanarskem otočju. Kroge, ki gredo od tečaja do tečaja in nazaj, imenujemo poldnevne ali meridiane. Takih krogov je seveda neštevilno; mi jih izberemo 360 in se za enega odločimo kot začetnega. Šteti so začeli torej od meridiana Ferro 180 stopenj na vzhod in 180 stopenj na zahod. Ščasoma pa štetje od Ferro nekaterim ni ugajalo, zlasti ne tistim državam, ki so si v 17., 18. in 19. stoletju pridobile velike kolonije. Med temi sta bili v prvi vrsti Francija in Anglija; tako so polagoma pričeli šteti Francozi na levo in desno od Pariza, Angleži pa na levo in desno od Londona oziroma od londonske zvezdarne v Greenwichu (grinič). Tudi Rusi so si izbrali lastni začetni meridian, itd. Iz vseh začetnih meridianov se je polagoma izluščil meridian Grinič kot tisti, od katerega računa večina držav zemljepisno dolžino, vzhodno ali zahodno. Naša Slovenija leži na vzhodni strani griniškega meridiana in se razprostira od ca 13½° pri Ratečah na Gorenjskem do nekaj čez 16½° ob sotočju Lendave in Mure. Zanimivo je, da leži najzahodnejša in najvzhodnejša točka Slovenije na isti širinski stopnji, 46½°.

Če grem od juga proti severu, morem to izraziti v kilometrih, ker je vzporednik od vzporednika vedno približno enako oddaljen. Če grem pa od vzhoda proti zahodu, naletim na meridiane, ki so ob ekvatorju — če jih vzamem 360 — oddaljeni drug od drugega ca 111 km, potem pa čedalje manj, dokler se na tečajih ne strnejo.

Tu si pomagamo s časom. Zemlja se zavrti okoli svoje osi v enem dnevu ali v 1440 minutah; namesto »zemlja« pa lahko rečem »360 meridianskih pasov«. Torej porabi vrtenje enega pasu mimo nas ali mimo sonca štiri minute. Z drugimi besedami: razlika v času od enega meridiana do drugega znaša štiri minute. Ker se suče zemlja od zahoda proti vzhodu, pridejo kraji na vzhodu prej pod sonce kakor kraji na zahodu, in sicer od meridiana do meridiana za štiri minute prej. Od 13¼° vzhodne dolžine do 16½° vzhodne dolžine je razlika 2¾° ali v časovnih minutah izraženo 11 minut. V Dolnji Lendavi vzhaja sonce približno 11 minut prej kakor v Ratečah na Gorjenškem.

Vsi kraji ob istem meridianu imajo ob istem času poldne. Če bi se železnica ravnala po meridijskem času, bi morala pri vsakem meridianu spremeniti čas za štiri minute. Kakšen vozni red bi bil to! Zato moramo vzeti za vsako državo ali za skupino držav za železnico enoten čas. Pri nas v Jugoslaviji je železniški čas čas 15. meridiana; ta gre v Sloveniji od Dravograda preko Zagorja in preko Roga vzhodno od Kočevja do Kolpe. Petnajst stopenj je v času izraženo 15×4 minute = 1 ura. Dravograd in Zagorje imata torej za

1 uro prej poldne kakor London; njiju čas se imenuje srednjeevropski čas, londonski čas pa zapadnoevropski čas. Ljubljana leži 14½° vzhodno od Griniča, ji manjka torej do Zagorja ½° ali v času izraženo dve minuti. Če grem na vlak in imam uro urejeno po ljubljanskem času, mi vlak lahko odfrči, ker odhaja po srednjeevropskem času, torej dve minuti prej. Na drugi strani pa kaže ura Mariborčana skoraj dve minuti in pol več kot je železniški čas; ta torej ne bo zamudil. Za Slovenijo je srednjeevropski čas prav prikladen; razlika med njim in onim v Ratečah na skrajnem zahodu znaša 5 minut, razlika med njim in onim v Dolnji Lendavi na vzhodu pa ca 6 minut. Zagorski meridian gre približno po sredi Slovenije. Drugače je za druge dele naše države; saj se razprostira ogromno pretežna večina države vzhodno od 15°. Tam je domači čas zmeraj pred železniškim.

To smo zato malo bolj na široko popisali, da bo vzel morda kdo od bralca kakšen zemljevid v roko in si bo ogledal lego svojega kraja ter razliko v času svojega kraja do časa Rateč, Ljubljane, Zagorja, Maribora, Dolnje Lendave itd.

(Dalje prihodnjič.)

Zahvala

Podpisani Ivan Grile, posestnik, Klenik 2 pri Vačah, se zahvaljujem Vzajemni zavarovalnici, ker mi je celo zavarovano vsoto požarne škode za pogoreli kozolec in premičnine gladko izplačala, dasi je zavarovanje trajalo komaj 11 mesecev. Sedaj sem prepričan, da Vzajemna ogorkov ne ceni in tudi ničesar ne odtrga.

Nadalje se zahvaljujem tukajšnjemu zastopniku g. Francu Dolinarju v Pečah, ker me je večkrat opozarjal, da je potrebno tudi kozolce, zlasti pa premičnine zavarovati. Zato vsemu občinstvu samo domačo Vzajemno zavarovalnico najtopleje priporočam.

Prosim, da bi blagovolili gornjo zahvalo priobčiti v »Naši moč«.

Klenik pri Vačah, dne 27. decembra 1938

Juan Grile.

Petelin Stane, Ljubljana:

Plat zvona ...

Gori! Iz zvonika vaške cerkve zamolklo udarjajo v mrzlo zimsko noč udarci na zvon. Sirena bližnje tovarne s svojim do kosti segajočim tuljenjem pretresa ozračje nočnega miru. Do sedaj temna okna hiš se razsvetlujejo, zavese se odgrinjajo, zapahi se z ropotom odpirajo. Zdaj pa zdaj se iz svetlobe, ki jo pred hišo pošilja luč iz veže, odloči postava. Nekajkrat se zasučje, obrnjena proti cerkvenemu zvoniku obstane, potem pa kakor brez misli hiti ven iz vasi, kjer stoji gasilski dom. V siju ognja je videti več takih postav; s strani, kjer stoji gasilski dom, pa se že čuje žvenket čelad in ropot orodja, vmes pa ostra povelja. Vsak čas bodo na mestu.

Pri Juračevih poleg cerkve gori. Družina vsa iz sebe odnaša, kar se odnesi da. Sosedje pomagajo, ženske nosijo vodo v škafih, da vsaj za silo omejijo ogenj. Živina privezana k drevju vsa zbegana in nemirna prezeba, čeprav je okoli ognja velika vročina. Gasilci pridrvijo, gašenje se začne. Močni curki vode so komaj kos velikanskim plamenom. Gasilec pomagajo ostali, še iz sosednih vasi so prihтели na pomoč. Delajo z nadčloveško močjo. Kaj vročina in mraz, pomoč je tu na prvem mestu.

Ko je moških dovolj, se ženske počasi oddaljujejo. Tolažijo Juračevo družino, mirijo otroke, vsi skupaj pa v strahu opazujejo grozote požara. In med prasketanjem ognja, ko se zruši streha hleva, da vročina nese iskre visoko pod nebo, se začujejo vzdihni žena in ponovno ihtenje otrok, kar grozo noči še poveča ...

Noč se nagiba h koncu. Sneg je začel tiho nalletavati. Vaščani so luči zopet polagoma ugasnili in eni utrujeni, drugi premraženi legli počivat. Vsem je počitek dobrodošel. Juračeva mati sedijo pri sosedovih za pečjo tresoč se od prestane groze. Otroci so na peči zaspali, njihov sen prekinjajo rahli vzdihni. Stari Jurač pa je ostal na pogorišču. Njegovi koraki kažejo utrujenost, meglica pri vsakem izdihu v bližajoče se mrzlo zimsko jutro pa dokazuje, da ima v sebi nemir. Glavo sklonjeno ob tla vzdigne le tedaj, ko ga iz zamaknenosti

prebudi mukanje njegove živine v sosedovem hlevu. »Da, h gospodu župniku bom šel,« napol glasno uide iz njegovih ust. Potem pa spet mir in čujejo se le kaplje raztopljenih snežink, ki kapljajo po pogorišču.

Naslednje jutro. Domači župnik mirno sedijo v svoji sobi, zunaj pa še vedno mede. Iz premišljevanja jih zbudijo udarci ob tla pred vrati. Nekdo otepa sneg s čevljev, potem potrka in stari Jurač vstopi. Bledega obraza, zgubančen, popolnoma spremenjen po nočni grozi. Župnik mu prijazno odzdravi, ponudi stol in brez ovinkov pričneta pogovor o nočni nesreči. »Pa kaj je prav za prav vzrok, da je do tega prišlo?« »Sam ne vem,« odvrne Jurač. »Sklepam pa, da se je ogenj razširil iz kupa pepela, ki so ga ženske spravljale za hlevom. Toda gospod župnik, nekaj drugega je, zaradi česar sem prišel. Zavarovano sem imel pri Vzajemni zavarovalnici. Premijo bi moral že v decembru plačati, pa nisem imel takoj denarja pri rokah, zato sem plačilo odložil. Včeraj pa mi je neka sila celo dopoldne narekovala: plačaj! Sposodil sem si pri Mateževcu in poslal tiste kovače. Ali mi bodo pri Vzajemni škodo povrnili, četudi denarja še nimajo?« Župnik molče poslušal, globoko vzdihne in začne: »Kolikor jaz poznam Vzajemno, bo to brez oklevanja storila. Da imate le potrdilo v rokah, da ste denar res odposlali. Bolj žalostno bi lahko bilo, ako bi premija ostala še neplačana. V resnici je težko za denar, toda v mojih očeh je zavarovanje ono, kar mora biti najprej urejeno. To pa je mogoče le s pravočasnim plačilom.«

Juraču se je začel vračati mir. »Le to prosim, da bi Vzajemni naznanili nesrečo.« Župnik stopi k pisalni mizi, da bi pismo napisal, ko nekdo potrka na vrata. V sobo stopi zastopnik Vzajemne in še en drugi gospod. »Pri vas doma sva bila,« nagovori obrnjen k Juraču, »pa so dejali, da ste tu. Pripeljal sem tegale gospoda iz Ljubljane, da bo škodo, ki vam jo je povzročil ogenj, ocenil. Denar nujno potrebujete.« — Juraču so se posvetile oči. Nov dom bom zgradil, si je mislil. Tedaj

Hlevski gnoj sam vedno ne zadostuje!

Posestnik Fr. Herman iz Starega trga pri Slovenjem Gradcu poroča: »Zemlja mi kljub dobri gnojitvi s hlevskim gnojem slabo rodi, tako da so mi nekatere rastline, kot na pr. krompir in pesa, skoraj čisto odpovedale. Krompir začne že v zemlji zgodaj gniti, kar ga pa ostane, je zelo slab po kakovosti in pridelku. Pesa ostane drobna in slaba, itd.«

Analiza zemlje je pokazala, da je ta zemlja zelo kislila — brez apna, izčrpana na fosforne kisline, malo kalija in razmeroma mnogo dušika zaradi stalnega gnojenja s hlevskim gnojem, kar pa vse skupaj ni nič pomagalo, in dušik hlevskega gnoja ne učinkuje zaradi kisle zemlje, ki ovira delo nitrificirajočih bakterij.

Takšna zemlja se mora predvsem razkisliti z gnojenjem z apnenom moko (žgano apno deluje hitreje): na 1 ha se mora raztrositi 2000 kg apna in to ponoviti vsako tretje leto, skozi daljšo dobo. Kajti razkisevanje zemlje napreduje zelo počasi in rabi veliko apna za vezavo škodljivih kislin, ki se nahajajo v zemlji. Ta primer je »šolski primer« v dokaz, da je za pravilno gnojenje samo hlevski gnoj v največ primerih prepomanjkljivo gnojilo in da moramo poseči po umetnih gnojilih, če želimo zemlji povrniti moč rodovitnosti! — Inž. Teržan.

Cigan — novinec pri vojakihi si je vedno čistil čevlje samo spredaj. Nekoč pri vežbanju narednik to opazi in vpraša cigana, zakaj ni tudi zadaj očistil čevljev. Cigan pa pravi: »Nisem vedel, da boste poveljevali, na levo krog!«

Lepa tolažba. Bolnik: »Povejte mi povsem iskreno, gospod doktor, kaj je prav za prav z mojim srcem?« — Zdravnik: »O, nič posebnega. Dokler boste živeli, vam bo še dobro služilo.«

KDOR

plačilo redno goji, naj se nesreče nikar ne boji!

Napačno razumel. Bolnik: »No, lepo reč ste mi napravili!« Zdravnik: »Kaj pa takega?« Bolnik: »Rekli ste, da moram hoditi s kurami s p a t.« Zdravnik: »In?« Bolnik: »Vso noč nisem mogel spati. In kakšno so mi napravile posteljo!«

Ilustracije in klišeji

dajo reklami šele pravo lice. — Za reklamo v visokih nakladah uvažujte le offsettisk, ki je danes najcenejši!

Kamenotisk • Knjigotisk
Bakrotisk • Ključarna
Litografija • Offsettisk

**JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA
KOPITARJEVA UL. 6**

Duž Jakob

Učata - Semič

Zopet je preminul en naših bivših zastopnikov, ki je oral lečno za našo Vzajemno. Bil je vseskozi pošten, delaven, vztrajen in nesebičen delavec za naš zavod. Zastopstvo je prevzel takoj, ko se je usta-

novila Vzajemna leta 1900, in bil zastopnik do leta 1924. Takrat je izročil sinu Jakobu posestvo in zastopstvo, ki ga vodi še danes v zavodovo zadovoljstvo. Bil je tudi 21 let župan občine Semič.

V devetinsedemdesetem letu svoje starosti je umrl dne 30. novembra 1938. Na njegovem pogrebu se je nabralo veliko njegovih starih prijateljev in znancev.

Bodi mu blag spomin!

Nesreča nikdar ne počiva

Sirovan Terezija iz Stare vasi pri Vidmu ob Savi je bila že peto leto zavarovana pri Vzajemni zavarovalnici, oddelku »KARITAS«. Kakor vsako jutro, je tudi 15. septembra 1938 zgodaj vstala, da bi šla k šesti maši na Videm. Prižgala je svečo. Med oblačenjem ji je postalo slabo, da je omahnila in podrla gorečo svečo, ki je pri padcu padla nanjo. Vnela se ji je srca na prsih in ruta na glavi. (V svojem stanovanju je bivala čisto sama.) Ko se je zopet zavedla, je ogenj še sama pogasila, vendar se je po prsih, vratu in desni roki že toliko opekla, da so jo morali takoj odpeljati v krško bolnišnico. Toda vse zdravljenje ni nič pomagalo. Opeklino so bile prehude. Dne 24. novembra 1938 je umrla na posledicah opeklin. »KARITAS« je izplačala upravičenki dvojno zavarovalno vsoto.

Jera Žirovnik iz Britofa pri Kranju je bila zavarovana pri »KARITAS« že tretje leto. Dne 1. decembra je padla po stopnicah v veži tako nesrečno, da se je pri padcu udarila na sence in kmalu potem umrla. Pred nesrečo je bila pokojnica še popolnoma zdrava. »KARITAS« je izplačala sinu dvojno zavarovalno vsoto.

Moderni zakon. Mož: »Ali ne bi bilo lepo, če bi imeli tako malo stvarico, ki bi se igrala na preprogi, veselo vzklikala in se živahno prekučevala. Ti bi jo vzela v naročje, bi jo ljubkovala in se z njo zabavala. To bi naju še bolj zblížalo.« — Žena: »Da, dragi moj. Toda ne doge, temveč pinča.« (Opomba: Doga in pinča sta pasji sorti.)

pa se gospod od Vzajemne oglasi: »Kaj pa s premijo? Iz knjig ni razvidno, da bi bila plačana.« Jurača se polasča negotovost, šele župnikovo pojasnilo, da je denar oddan, ga pomiri. »To pa je nekaj drugega.« vpade zastopnik, »odpravimo se pogledat pogorišče.«

Med potjo pripoveduje, da je ponoči videl sij ognja, zvedel, da gori pri Juračevih in se takoj zjutraj odpravil v Ljubljano po cenilca. Jurač pa, kakšne skrbi je imel, ali bo odškodnino dobil, ali ne? Nепrestano je ponavljal: »V prihodnje bom

Kako je 16 letni fant skušal ogoljufati Karitas za 38.900 din

Dne 21. septembra 1938 je KARITAS prejela ponudbo za zavarovanje Leskovarja Antona, 10 letnega kmečkega fanta iz Perovca št. 3. Kot plačnik je bil v ponudbi označen in podpisan ponudnikov brat Leskovar Jože. Ta ponudba se je zdela zavarovalnici takoj nekoliko sumljiva. Zavarovalna vsota, ki naj bi se izplačala ob smrti ponudnika (zavarovanca), je bila razmeroma visoka. Plačnik je bil 6 let starejši od ponudnika. Kadar je pri posmrtninskem zavarovanju plačnik, ki je običajno tudi upravičenec do posmrtnine, starejši od ponudnika, postane zavarovalnica vedno pozorna. V takih primerih je namreč zelo verjetna špekulacija z bolno osebo. Zaradi teh okoliščin je zavarovalnica v gornjem slučaju zaupno iskala informacije o zdravstvenem stanju ponudnika. Ker smo prejeli poročilo, da je ponudnik res popolnoma zdrav, smo izstavili zavarovalno listino z začetkom 1. oktobra 1938 in jo poslali plačniku.

Dne 4. novembra 1938 je Vzajemna zavarovalnica prejela sledeči dopis:

Perovec, 3. novembra 1938.

Oddelek KARITAS.

Naznanjam Vam, da se je dne 3. novembra 1938 ponesrečil Leskovar Anton, kateri je bil zavarovan pri Vas. Zavarovanje se je pričelo dne 1. oktobra 1938. Zavaroval sem se tudi jaz, tako da plačujem na mesec za oba 40 din. Vašemu zastopniku sem plačal 100 din dne 4. septembra 1938, ko nas je sprejel, in sicer 20 din za sprejemnino, 80 din pa za dva mesečna prispevka za mene in za brata. Brat je zavarovan za 19.450 din.

Nesreča je nastala zaradi tega: Imamo njivo na drugi strani potoka Oplotnice, ki je precej velika. Šel je po brvi čez potok, dvignila se mu je ena deska ter je nato zletel ali padel v vodo, katera je globoka 2 metra, in utonil. Pogreb se bo vršil v nedeljo ob 8 zjutraj. Mrtvaški list bi vam lahko poslal že v nedeljo in 7. t. m. ga že imate lahko v Ljubljani.

Pogrebne stroške za rajnim bratom moram plačati jaz sam. Ker odidem 11. t. m. za svojim stricem na Holandsko, Vas bi prosil, da bi mi to stvar uredili 11. t. m., ker moram poravnati pogrebne stroške še preden odidem. Prosim Vas, da mi odpišete takoj, če morete to stvar urediti pred 10. novembrom 1938. Prosim za nujen odgovor, če je mogoče ustreči.

Leskovar Jože.

Zaradi nenadne smrti mladega zavarovanca, ki je bil komaj 1 mesec zavarovan, zaradi naglice, s katero je starejši upravičenec skušal priti do posmrtnine, in zaradi njegovega nujnega odhoda na Holandsko, je vodstvo oddelka KARITAS postalo pozorno na ta slučaj in prosilo orožniško postajo v Slovenskih Konjicah za obvestilo, če je orožništvo gori opisani dogodek (smrtno nesrečo) preiskalo in kakšni so bili izsledki teh poizvedb. Zavarovalnica je dobila odgovor (10. novembra 1938), da se Leskovar Anton nahaja zdrav pri svojih starših v Perovcu in da je naznanilo Leskovarja Jožeta, da je njegov zavarovani brat Anton utonil, neresnično. Pri zaslišanju je Leskovar Jože orožništvu priznal, da je pisal zavarovalnici pismo, v katerem je navedel, da se je njegov brat Anton ponesrečil na brvi čez Oplotnico, da pa pri tem ni imel namena prevariti zavarovalnice, temveč se je skušal samo prepričati, če ta zavarovalnica resnično posluje. To je sporočila zavarovalnici orožniška postaja v Slov. Konjicah, ki je obenem pripomnila, da bo zadevo javila sodišču. Istega dne pa je zavarovalnica prejela tudi dopis od Leskovarja Jožeta, v katerem sporoča, da so bili pri njem orožniki, ki so

denar za premijo že vnaprej pripravil in plačal takoj ob dospelku. — »To bi bilo dobro, da upoštevajo vsi, ki so zavarovani in ne samo vi.« mu pritrjujejo zastopnik in gospod iz Ljubljane.

Poletni dan je. Udarci cepev v rokah mladičev odmevajo ob stene zvonika. Jurač si je zgradil nov dom. Vse je veselo. Oče se je pravkar vrnil s sejma, izvlekel nekaj stotakov iz žepa, ki jih je dobil za prodano kravo in dejal ženi: »Spravi dva, da bo pozimi za zavarovanje takoj pri rokah; kar manjka, bomo še priložili.«

ga prisilili, da je podal izjavo, da je on pisal zavarovalnici pismo, v katerem sporoča, da je njegov brat Tone utonil. Sedaj vse to zanika in izjavlja, da mu je po odhodu orožnikov njegov eno leto mlajši brat priznal, da je pismo on pisal z namenom, da mu »spodbije« zavarovanje. To pismo je bilo pisano z drugo pisavo. S tem je skušal Jože zvaliti krivdo na svojega brata. Toda fant je še mlad in »nepreviden«. Ima pač še premalo »prakse«. Pisava tega pisma ni namreč nič podobna pisavi, s katero se je Jože podpisal na ponudbah. Njegovo prizadevanje, da bi se »oprak«, se je torej čisto izjalovilo.

Da pa bo ta slučaj še bolj zanimiv, ali bolje rečeno, žalostno smešen, moramo povedati še tole: Podružnica Vzajemne zavarovalnice, oddelk KARITAS, v Mariboru je dne 18. novembra 1938 sporočila svoji centrali, da se je pred nekako petimi tedni zgledil v njeni pisarni neki Leskovar Jože iz Perovca in izjavil, da mu je umrl brat Anton. Prosil je za čimprejšnje izplačilo. Izjavil je, da sta z bratom pasla krave in je pri tem ena krava brata nabodla na roge in z njim divjala do potoka, v katerega je padel in utonil. Prosil je, naj se dvojna zavarovalna vsota čimprej izplača, ker mora v kratkem odpotovati v Slavonijo na delo.

Jože je torej na vsak način skušal priti do denarja. Zavaroval je svojega 10 letnega brata za najvišji znesek. Sam sebe je zavaroval za manjši znesek. Svoje zavarovanje je napravil gotovo zaradi tega, da kolikor mogoče odvrne sumničenje na špekulacijo pri bratovem zavarovanju. Fant je hotel hitro priti do denarja. Že po prvem mesecu zavarovanja je prijavil smrt svojega brata. Da bi dobil izplačano dvojno zavarovalno vsoto, si je izmislil smrtno nesrečo.

Z zasliševanjem in preiskavanjem bi bilo treba še toliko časa počakati, da bi Jože poslal »mrtiški list«. Res bi bilo zanimivo, kakšen »mrtiški list« bi predložil 16 letni kmečki fant.

Če bo Jože tako nadaljeval kot je začel, bo gotovo slabo končal.

Pri KARITAS se večkrat pripeti kak zanimiv slučaj. Zlasti v začetku so bili zelo pogosti slučajji špekulativnega zavarovanja bolnih oseb, ki je cvetelo za časa razmaha raznih samopomoči. Gori opisani slučaj pa je res nekaj prav posebnega.

Opozorilo

Furman Franjo, krojač in gostilničar, Ptuj-ska gora, ni več zastopnik Vzajemne zavarovalnice, oddelka »KARITAS« in nima pravice niti sprejemati nove člane niti kasirati denar!

»KARITAS«
posmrtninsko zavarovanje,
Ljubljana.

Primerna vloga. Režiser razdeljuje vloge za »Pasijon«. Pilata bo igral Krančičev France. France vpraša režiserja: »Pa čemu naj bom prav jaz Pilat?« — Režiser: »Zato, da si boš lahko med predstavo enkrat pošteno roke umil!«

MLADA MOČ

Moji dragi mladi prijatelji!

Oho, Francek iz Spodnje Šiške, odkod si se pa ti vzela? Praviš in pišeš namreč: »Brat Ivo, kako to, da je »Mlada moč« za januar izšla brez glave?« — Vzel sem v roke januarsko »Našo moč«, jo prelistal, obračal sem in tja, pa nisem mogel dognati, kje bi kaka glava manjkala. Obrnil sem se na strica Milkota, ki ima pri »Mladi moči« tudi svojo besedo. Ta mi pravi, da glava pomeni takole sliko na vrhu, v kateri je napisano: »Mlada moč«. Res, v januarski številki ni slike, a glava je vseeno. Pa recimo, da je bila v januarju glava plešasta. Kriv pa nisem jaz prav nič, temveč vse le stric Milko. Pa uganite, prijateljčki, kdo je ta stric Milko, kaj ima pri »Mladi moči« opraviti in zakaj je on kriv, če januarska »Mlada moč« nosi glavo brez slike. Radoveden sem, koliko jih je med vami brihtnih, ki bodo pravo zadeli. To si belite glave, kaaaaj! Pa ni prav nič težko odgovoriti. Upam, da ne postanete še vi plešasti. Kdor te naloge ne bo mogel rešiti, naj pa pravilno dopolni sledeče stavke:

1. Naš gospod nas ima rad.
2. Naš ... bodo gnali na semen!
3. Moj je vzoren učenec.

Kako naj te stavke dopolnite? Tam, kjer so pike, vstavite besede, ki imajo prav toliko črk, kot je natisjenih pik. Seveda morajo besede res spadati v stavek, to je, imeti morajo pravi smisel. Ali je naloga težka? Prav gotovo ne. Prepričan sem, da je v vaših glavicah soli za še mnogo težje naloge.

Imate tedaj dve nalogi, ono o stricu Milkotu in drugo z nepopolnimi stavki. Na prosto vam dam, da rešite to ali ono. V žreb pridete vsi, in štirje bodo spet nagradieni. Samo to mi glejte, da bo vsak pod rešitev vse potrebno napisal: ime, priimek, kam hodi v šolo in v kateri razred, stanovanje (vas, hiš. štev. in pošto) ter koliko je star. Brez tega ni nagrade. Rešitev pošljite na naslov: Uredništvo »Naše moči«, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice.

*

O svetem Miklavžu ste pa napisali čudovite stvari. Če bi jaz vsa ta pisma poslal za njim v nebesa, bi pribodnji najbrž sploh ne hotel več priti k vam, temveč bi vam poslal v obisk same parkeljne. Le malokateri med vami je namreč bil s sv. Miklavžem in njegovimi darovi zadovoljen. Pa je res nekoliko čuden ta naš ljubi svetnik. Čujte: Tinče je dobil punčko iz cunj, prosil je pa za lesen avtomobil. Barica je dobila sabljo, želela si je pa ročno delo. Jakec je dobil dolgo brezovko, prosil je pa za nove čevlje. Cilka je dobila en velik — nič, mislila pa je, da bo dobila svilene nogavice in šal in da bo potem

gospodična. Res, čudno je bilo vse to razdeljeno. A sveti Miklavž že ve, zakaj je tako prav. On ve, da je Tinče cemeravec in da mu punčka iz cunj bolj pristaja kot pa avtomobil, ki je le za korajžne fantiče. Barica se vedno pritožuje, ker bi bila raje fant. Na, pa ji je sveti Miklavž prinesel sabljo. Sedaj pa naj pokaže, če bi znala biti tudi fant. O Jakcu in Cilki pa ra'e molčim. Saj sama najbolje vesta, da sta »darilic« zaslužila.

Nagrade v obliki knjig pa dobijo:

Jankovič Verica, učenka IV. razr. ljud. šole, Anže št. 14, pošta Rajhenburg. K tebi sv. Miklavž ni mogel, ker je bila prešlaba pot. Če je tvoja mamica tako povedala, bo že res. Najbrž bo pa res tudi to, da si bila za enkrat še premo pridna. Če bi bila zelo, zelo pridna, bi bili božji angeli sv. Miklavža na perotih prinesli v vašo hišo. Da pa tvojo žalost nekoliko pololazim, ti bom poslal za spomin lepo knjigo.

Doberdrug Mimica, učenka VI. razr. ljudske šole, Prečna št. 15 pri Novem mestu. — Napisala si celo dolgo pesem o tem, kako je bilo na Miklavževo. Veš, pesnica pa nisi, k večjemu si pesnikovačica. Najbolj čudno se mi zdi, ko pišeš, da je tudi k vam prišel Miklavžev dan in da je razne stvari s seboj imel. Kakšen pa je bil Miklavžev dan, ki razne stvari prenaša? Ali je prišel na dveh ali štirih nogah? Pri nas pride vsako leto sam sv. Miklavž, pri vas pa je hodil okrog kar Miklavžev dan. Hm, se čudne stvari godijo pri vas v Prečni! — Le pazljivo prečitaj knjigo, ki ti jo pošljem. Morda se boš naučila bolj brihtno misliti.

Kralj Anton, učenec III. razr. ljud. šole, Kapljice 46, p. Gradac v Beli Krajini. — Pišeš, da hodiš v narodno šolo. Vsi tvoji tovariši hodijo v ljudsko šolo, pa so vsi vrli narodnjaki in je ljudska šola pri njih prav tako narodna kot je vaša. Mogoče si pa hotel zapisati, da hodiš v nerodno šolo. To je seveda kaj drugega. — S knjigo, ki jo dobiš, se pa le lepo pozabavaj.

Habjanič Majda, Maribor, Magdalenska ul. 65. — Ti, Majda, drugič dobiš — figo, če ne boš leno zapisala, v kateri razred hodiš v šolo in koliko si stara. Pa tudi to mi ni všeč, da misliš, da sta bili na Miklavževem večeru za parkeljna Marica in Stanka. Kaj še! Prav ta prava Bog nas varuj sta bila, ki si ju videla. Sicer pa pravi tvoja mamica tudi Marici in Stanki, da sta včasih taki. da nas Bog obvaruj. — Vse domače lepo pozdravi. Kadar pridem v Maribor, mi boš pa povedala, če ti je ugajala knjiga, ki jo boš dobila po pošti.

Tako, sedaj je pa konec in amen. Rad bi še naprej delil, a kaj, ko je malha prazna. Zato pa pošiljam vsem skupaj in vsakemu posebej najlepše pozdrave.

Brat Ivo.

„Kakšno milo pa imate vendar? Saj ne daje nobenih pen? Kakšno pa bo perilo? Vzemite vendar tisto dobro terpentinovo milo Zlatorog! To milo razvija gosto belo peno ter pere hitro in temeljito. In po pranju bo perilo snežno belo, voljno-mehko in duhteče.“

TERPENTINOVNO MILO
Zlatorog

Slovenske žene in dekleta! »Vigred« je vaš list. Izhaja mesečno na 40 straneh. Letna naročnina samo 25 din. Naroča se pri upravi »Vigredic« — Ljubljana, Masarykova cesta 12 (Palača Vzajemne zavarovalnice).

O Mohorjevih knjigah

Iz ljudskošolskih let se spominjam, kakšen praznik je bil v hiši, kadar so dospеле knjige Družbe sv. Mohorja. S kakim spoštovanjem so jih oče razrezali in kako tiho je bilo vse v hiši, kadar so zvečer iz njih na glas brali. In ni bilo tako samo pri nas, kjer se je skušalo zasidrati nemškutarenje, vsaka zavedna hiša je smatrala za svojo samo po sebi umevno dolžnost, da je bila na Mohorjeve knjige naročena. Dandanes, ko izhaja slovenskih knjig na kupe, morda ni več tako praznično ob prihodu Mohorjevih knjig. Vendar pa je vsakoletni knjižni dar te družbe tako dragocen, da bi nobena slovenska hiša ne smela biti brez njega.

Letošnji knjižni dar obsega 11 knjig, od katerih jih je kar šest izšlo kot redno izdajanje, pet pa za doplačilo. Vsem na čelu je seveda Koledar za leto 1939. Kakor že nekaj let sam, tako je letošnji koledar pečat umetniške tvornosti slikarja Pengova. V tem pogledu Koledar prednjači vsem drugim koledarjem — Večernice bodo letos čitatelji — zlasti mlajši — požirali. Saj je vse črpano iz sodobnega življenja in iz divjega napredka tehnike. Kakor pa na eni strani čitatelj dobi vpogled v čuda sodobne tehnike, tako na drugi strani z globokim sodoživljanjem spremlja usodno pot oseb, ki nosijo povest »Izum«. — Inž. Marija Ahačič je napisala za Mohorjane »Čuda narave«. To ni kakšno dolgočasno in pušto znanstveno delo, temveč prava slikanica. Pisateljica nam odkriva čuda, ki o njih tudi izobraženec navadno ne ve dosti. — Dragocenosť, ki je ni za preplačati, predstavlja »Zgodovina slovenskega naroda«, ki jo piše dr. Mal. Z dr. Grudnovim in dr. Malovim delom smo Slovenci dobili poljudno pisano, a vseeno strogo znanstveno svojo zgodovino, kakor se z njo le malokateri narod lahko ponaša. — »Življenje svetnikov« je priljubljena knjiga, ki jo čitatelji vedno težko pričakujejo. Posamezni življenjepisi se naslanjajo na znanstveno trdno gradivo, na legendo pa le tam, kjer je iz nje upravičeno slutiti zgodovinska dogajanja. — Končno smo naročniki dobili še priložen molitvenik »Šest svetih ur«. Knjižico odlikuje lep jezik in res spretno razporejen spo-

Prof. dr. Vinko Šarabon, Ljubljana:

Bojba za Sueški prekop

Kakor se nam zdi, spet nekaj dozoreva: vprašanje Sueškega prekopa. Sicer to vprašanje ni ravno direktno vprašanje Slovenije, a gospodarstvo in politika sta danes tako prepletena, da najmanjši dogodek bogve kje daleč lahko vpliva tudi na dogodke v naši sosesčini in tako posredno tudi na naše razmere. Zato smo mislili, da bi bilo dobro, da se tudi naši bralci s tem velevažnim vprašanjem nekoliko bolj seznanijo.

V zadnjem času se o tem najvažnejšem prekopu sveta mnogo govori in piše. Italija zahteva

iz političnih in gospodarskih razlogov revizijo pravil prekopa; zahteve gredo za tem, da pridejo v upravni svet tudi italijanski zastopniki, predvsem pa da se prevozne pristojbine znižajo.

Sueški prekop je najpomembnejša žila svetovnega prometa, ki veže industrijsko Evropo z najvažnejšimi surovinskimi deželami Azije in tudi Vzhodne Afrike. Če pogledamo na zemljevid, vidimo, kako zelo se skrajša pot iz Evrope v Azijo, če gremo skoz ta prekop in ne okoli Afrike. Poišči na zemljevidu le Trst in indijski Bombay ter

red za molitvene ure pred Najsvetejšim. — O knjigah za doplačilo spregovorimo prihodnjič.

Sedaj poverjeniki Mohorjeve družbe zbirajo naročnike, oziroma člane. Za bornih 20 din nam bo Družba v jeseni spet poklonila bogate zaklade slovenskega duha in srca. Zato pa naj sleherna slovenska hiša smatra za svojo narodno dolžnost, da žrtvuje malenkostni znesek za veliko skupno dobro. Knjige lahko naročite neposredno pri Družbi sv. Mohorja v Celju ali pa v domačem župnišču.

Izgovor je pa le. — »Kaj pijete zjutraj?«
»Slivovko?«
»Koliko?«
»Dva frakeljena.«

»Ali, možakar, kako morete kaj takega delati na prazen želodec!«
»Veste, zjutraj, ko se zbudim, sem vedno tako zbit, da sploh ne čutim, da sem človek. Ko pa spijem kozarček, sem čisto drugi človek. Potem postane ta drugi človek žejen, pa tudi njemu privoščim kozarček.«

vedno tako zbit, da sploh ne čutim, da sem človek. Ko pa spijem kozarček, sem čisto drugi človek. Potem postane ta drugi človek žejen, pa tudi njemu privoščim kozarček.«

Zavarovalniška posvetovalnica

Da se prav razumemo! V zadnji »Naši moči« smo zapisali, da bomo pod tem zaglavjem odgovarjali na razna vprašanja, ki se tičejo zavarovanja. Nekateri čitatelji pa nam sedaj pošiljajo vprašanja, ki nimajo zavarovanjem ničesar skupnega. Eden bi rad odgovor v zadevi njegove bolezn, drugi nasvet v davčni zadevi, tretji zopet misli, da lahko dobi navodila v njegovi pravdni stvari. V vse to se »Naša moč« zaradi ozkega obsega ne more spuščati. Saj niti dnevniki ne morejo ustreči vsem tozadevnim željam svojih čitate-ljev. In oni imajo mnogo manj čitateljev kot »Naša moč«. Torej prosimo: Govorimo le o za-varovanju!

F. D. — Velenje. Vi ste proti vsakemu zavarovanju, celo proti zavarovanju zoper požar. Raje nosite denar v hranilnico in, če pride nesreča, z njim svobodno razpolagate. Celo to trdite, da se drugod po svetu ljudje malo zavarujejo itd. — Niste edini, ki mu take misli begajo po glavi. Čujte tedaj: Predvsem ni res, da bi se ljudje drugod po svetu malo zavarovali. Prav nasprotno je res, da je pri visoko kulturnih in gospodarsko najnaprednejših narodih zavarovanje tako močno razvito, da je bela vrana tisti, ki ni zavarovan. In tu ne gre zgolj za zavarovanje zoper požar, temveč za zavarovanja vseh vrst. V Ameriki na primer bi Vam rekli, da ni vse v redu v Vaši glavi, če bi trdili, da ste proti zavarovanju. Na Angleškem, kjer je tekla zibelka modernemu zavarovalniškemu gospodarstvu, spada zavarovanje med prve zahteve uspešnega gospodarjenja. V Nemčiji, Italiji, Rusiji, na Poljskem posveča država sama zavarovanju posebno skrb, ker se zaveda velike pomembnosti zavarovanja za narodno in državno gospodarstvo. Kje ste neki pobrali kričlico, da se drugod po svetu ljudje malo zavarujejo. Edino res je, da se pri nas ljudje še vse premalo zavarujejo in to v veliko škodo vsakega poedince in vsega narodnega gospodarstva. — Da ste proti vsakemu zavarovanju, Vam enostavno nihče ne verjame. Prav je, da nosite denar v hranilnico. Toda s tem varčevanjem še niste obsegli vseh onih možnosti, ki jih nudi zavarovanje. N. pr. kaj bo s hranilnico, če Vi nenadno umrete? Nihče več ne bo vlagal in Vaša družina bo imela le to, kar ste do svoje smrti v hranilnico nosili, ne pa onega, kar bi dejansko za svoj nadaljnji obstoj in razvoj potrebovala. Z zavarovanjem ji ta potrebni znesek zagotovite že danes, ko ste komaj začeli nositi v hranilnico. — Še bolj nazorno Vam koristi zavarovanja kaže zavarovanje zoper požar. Za malenkostno premijo imate gotovost, da boste ob nesreči prejeli popolno kritje za vso dejansko škodo. In morda ne boste vplačali niti 10% tega, kar boste kot odškodnino prejeli. — Sicer je pa res čudno, da bi moral biti prav Slovenec tisti, ki bo dokazal vsemu svetu, da je zavarovanje odveč.

primerjaj obe poti, pa boš videl! Če greš iz Anglije v Bombay, se skrajša pot skoraj za 80%, iz Anglije v Colombo na Ceylonu za ca 60%, v Singapore za ca 45% in v Hongkong za ca 37%. Za ladje, ki gredo iz Italije do italijanskih posestev ob Rdečem morju in ob Indiku, pa sploh nobena druga pot ne velja.

Veliki pomen monopolskega položaja Sueškega prekopa je razviden iz močnega naraščanja prometa skozi njega. Kljub hudi konkurenci Panamskega prekopa je promet razen v letih krize 1932 in 1933 napram predvojni dobi stalno rasel. L. 1913 je znašala netotonaža ladij, ki so uporabale prekop, okoli 20 milijonov ton po 2.83 m³, leta 1935 že skoraj 33 milijonov ton in leta 1937 36.500.000 ton. Anglija je bila pri tonaži leta 1937 udeležena s 47,28%, Italija s 16,07%, Nemčija z 9,07%, Holandija s 7,67% in Francija s 5%. Nemčija je bila pred vojno na drugem mestu in je leta 1931 to mesto zopet zasedla, a se je morala nato umakniti Italiji, kar je spričo političnih dogodkov v zadnjih letih tudi popolnoma umljivo; za Italijo je postal Sueški prekop prometno sredstvo prve vrste. Italijanska ploomba je po abesinski vojni mnogo pripomogla do dviga dohodkov in večjih dividend; saj je samo leta 1937 morala plačati 350 milijonov lir na pristojbinah.

Borba za znižanje prekopovih pristojbin je stopila sedaj zaradi italijanskih zahtev v akuten štadij; pristojbine so kljub večkratnemu znižanju še vedno za 20% višje kot so bile pred vojno. Kako se surovine zavoljo pristojbin podražijo, nam kaže na primer dejstvo, da mora parnik s tonažo 6000 ton plačati na pristojbinah 2000 funtov. Prej so se vsa plačila in izplačila vršila v zlatih frankih; odkar pa frank tako močno koleba, se plačujejo pristojbine v angleških funtih. Zadnje znižanje se je izvršilo 15. decembra 1938, a pravijo, da je nezadostno. Sedaj znaša pristojbina za 1 tono pri naloženih tovornih ladjah 5 šilingov in 9 pence in za vsakega potnika ravno toliko. V primeri s pristojbinami, ki jih morajo plačati ladje pri uporabi Panamskega prekopa, so pristojbine Sueškega prekopa za nič manj kot 45% višje, čeprav je gradba Panamskega prekopa stala še enkrat toliko kot ona Sueškega prekopa in so njegovi upravni in vzdrževalni stroški znatno večji; pomislimo samo, da se bregovi Panamskega prekopa pogosto sesedajo in da se morajo odpirati in zapirati zatvornice, česar vsega pri Sueškem prekopu ni. Zato ni čudno, če se hočejo nekateri lastniki ladij Sueškemu prekopu ogniti in si izberejo na poti iz Evrope v Azijo rajši ovinek okoli Južne Afrike ali pa na poti od vzhodne Amerike v Azijo turo skoz Panamski prekop. Lastnik ladij, ki pošlje ladje na daljšo pot, kar je v gotovem času in v dobi, ko je preveč blaga in tudi preveč ladij, brez posebnega pomena, si prihrani na ta način dosti stroškov. Treba je pač kalkulirati. Primerjati zgubo časa, plače za moštvo itd. s pristojbinami za prevoz itd. V zadnjih letih na primer je šlo čez 100.000 ton sladkorja z Jave v Evropo okoli Kaplandije in ne skoz prekop; prav tako je šlo 450.000 ton raznega ameriškega blaga, namenjenega za Britansko Indijo, skoz Panamski prekop namesto skoz Sueškega. Zguba časa zaradi daljše poti se da seveda le v prav redkih slučajih opravičiti. Če pomislimo, da gre skoz Sueški prekop leto za letom 4000 do 5000 ladij od najmanjšega do največjega tipa, ki plačajo za prevoz na stotine milijonov zlatih frankov, je razumljivo, zakaj govorijo v plovbnih krogih o monopolistični zlorabi uprave prekopa. Visoke pristojbine oškodujejo velik del svetovne plovbe in močno podražijo tudi cene surovin, ki so narodom naravnost neogibno potrebne. Italija zahteva, naj se pristojbine prevoza znižajo za 80% dosedanjih pristojbin, češ da ostalih 20% za upravo in za vzdrževanje prekopa popolnoma zadostuje.

Ker govorimo ravno o upravnih vzdrževalnih stroških, nas bo zanimala sledeča tabela; pravi nam, da so dohodki neprimerno večji kot izdatki:

Leto	Dohodki	Izdatki	Dobiček
v milijonih frankov			
1928	1167	453	714
1929	1190	451	739
1930	1099	384	715
1931	980	415	565
1932	834	340	494
1933	887	339	548
1934	895	348	547
1935	928	257	761
1936	986	276	710

Leta 1937 so padli dohodki za 5%, obratni stroški so pa narasli za 8%, oboje v primeri z letom 1936.

Sueški prekop je last Sueške prekopne družbe, ki je dobila ob otvoritvi prekopa leta 1869 od tedanjega kediva — egiptskega vladarja — vse potrebne koncesije do leta 1968; po pogodbi postane 17. novembra 1968 egiptska država pravna naslednica družbe in prevzame brez vsake odškodnine vsa aktiva, prekop sam in vse tehniške naprave.

Družba za kopanje Sueškega prekopa je obstojala že leta 1856, a se je leta 1869 preobnavala v sedanjo družbo. Sedež ima sedanja družba v Parizu. Kdor ima danes njene delnice, ima krasen vir dohodkov; kajti družba je plačala že pred vojno, še bolj pa po vojski dividende, ki so sicer pri delniških družbah zelo redke. Dividenda je znašala v zadnjih letih povprečno 40% in je večkrat preokračila 200%. Delnice notirajo na borzah v Parizu in Londonu in imajo razmeroma visok tečaj, ki je pod pritiskom šele v zadnjem času, ko se je pričelo razpravljati vprašanje prekopa.

Od dobička gre največ na izplačilo dividend. Pri tem prednjači angleška vlada. Ob ustanovitvi družbe je bilo izdanih 400.000 delnic po 500 frankov, to je 200 milijonov frankov. Francozi so jih imeli 212.000, egiptski podkralj 176.000, skupaj 388.000. Druge delnice so se razdelile na več držav; Italijani so jih vzeli na primer 2700 itd. Ko je leta 1875 Anglija pomagala kedivu iz denarnih zadreg, ji je kedive prepustil svoj delež in tako je prišla Anglija do kvalificirane večine. Francozi so bili kaj hudi, ko so izvedeli za to kupčijo, a bilo je prepozno. Na podlagi tega ključa je dobila britanska vlada v zadnjih treh letih 1935, 1936 in 1937 na dividendah sledeče lepe svote: 2.450.000, 2.250.000 in 1.980.000 funtov. Padeč dividende v letu 1937 je posledica podvrednotenja franka. Sedaj so delnice takole razdeljene: angleška vlada 44%, člani uprave 20%, Comptoir National d'escompte v Parizu 15%, nasledniki ustanoviteljev 10%; ostalih 11% je v prvi vrsti v rokah francoskih interesentov.

V vodstvu družbe je zastopana britanska vlada s tremi direktorji in nadaljnimi sedmimi direktorji. Vsak od njih ima po 100 delnic, a na občnem zboru največ 10 glasov. Za mednarodno ploombo važni sklepi se pa ne rešujejo na občnem zboru; za to je pristojen upravni svet, in tu prevladuje francoski vpliv. Upravni svet sestoji iz 32 članov; poleg imenovanih 10 Angležev je v upravnem svetu 19 Francozov, 2 Egiptčana in 1 Holandec. Holandec je bil sprejet v gremij ob pričetku svetovne vojne namesto dotedanjega nemškega zastopnika. Vsak član dobi na leto nagrado 400.000 frankov, torej od vsake delnice 1 frank. Upravni svet je v neki gotovi odvisnosti od francoske kakor tudi od angleške vlade. Zlasti francoska vlada ima velik vpliv na občni zbor in njegove sklepe, ker so številne delnice v rokah javnoopravnih zavodov in tudi ker ima vlada vpogled na razdelitev delnic. K francoskim članom upravnega odbora pripada vrsta zaslužnih mož, na primer bivši generali, politiki in visoki uradniki, ki so stopili v pokoj, poleg njih pa tudi zelo vplivne osebnosti iz francoskega gospodarstva življenja. Znesek vsakoletnih izdatkov za takozvana inšpekcijska potovanja se je v zadnjih letih znatno dvignil in je dosegel na leto več kot 35 milijonov dinarjev. Od ustanovitve dalje je družba svojim delničarjem izplačala položeno glavnico več kot sedemkrat, tako da je zelo upravičena trditev, da je družba najbolj dobičkonosno podjetje sveta. Veliki dobički so mogoči le zato, ker so upravni in vzdrževalni stroški v razmerju z dohodki razmeroma majhni. Tisti, ki se zaganjajo v družbo, pravijo: »Če bi se dala doseči temeljita sprememba, ne le v pristojbinski politiki, temveč tudi v vplivanju političnih osebnosti, bi ne bila napravljena bistvena usluga samo italijanski ploombi, temveč vsej mednarodni ploombi, ki bi ji Sueški prekop sploh moral pripadati, ne pa šele po poteku koncesije leta 1968.« Tako govorijo seveda Italijani in Nemci, zlasti prvi, ki jih morajo izdatki za prevoz res jeziti. Mišlimo le, kako velikanski so morali biti italijanski izdatki za časa abesinske vojne, ko je morala italijanska vlada plačati za vsako tono pri naloženi ladji in za vsakega vojaka skoraj tretjino funta! Kakšni ogromni zneski! In vse, kar gre še danes v Abesinijo, Eritrejo in Somalijo in kar pride od tam, mora skozi Sueški prekop. Treba je vzeti samo zemljevid v roko, pa nam bo vse takoj jasno. Lastnik seveda gleda na vso stvar čisto z drugega stališča. Bo še dosti vpitja.

Delavske in nameščenjske legitimacije

(Poslovne knjžice)

V zadnjem času povzročajo našim delavcem in nameščencem veliko skrbi in potov, pa tudi stroškov, našim občinam pa veliko dela in pisarije na novo vpeljane delavske in nameščenske legitimacije. Ker gre na eni strani za zelo važno stvar, na drugi strani pa da bi pomagali delavcem, nameščencem in občinam, smo se odločili, da bomo v našem listu, ki gre v največ primerkih med naše delavce in nameščence, prav na kratko navedli nekaj najbolj potrebnih stvari, ki jih morajo vedeti.

1. Pregled tozadevnih predpisov

Dne 24. marca 1938 je minister za socialno politiko na temelju § 84. fin. zak. za leto 1937/38 po odobrenju ministrskega sveta predpisal posebno Uredbo z zakonsko močjo o legitimacijah (poslovnih knjžicah) delavcev in nameščencov. To uredbo lahko vsak dobi prevedeno na slovenski jezik v ljublj. »Službenem listu« z dne 10. januarja 1938. — Kmalu potem je izšel še Pravidnik o izvrševanju te uredbe, ki je izšel v »Sl. listu« dne 17. sept. 1938. — Nazadnje pa so bila izdana še Navodila za poslovanje in ravnanje s poslovnimi knjžicami, ki jih dobimo v »Sl. listu« z dne 19. nov. 1938. — Različnih okrožnic, ki so jih banska uprava, odnosno okrajna načelstva izdala, tu ne navajamo.

V smislu imenovane uredbe so z dne 28. septembra 1938 prenehale veljati določbe §§ 307 do 311 zak. o obrtih, dalje § 120 zak. o zaščiti delavcev, nadalje določbe, ki so ji bile nasprotne, zlasti določbe o delavskih legitimacijah (listinah), ki jih je vsebovala za prejšnjo Slovenijo naredba celokupne dež. vlade za Slovenijo, s katero je bilo urejeno službeno razmerje hišnih in gospodinjskih poslov v Sloveniji z dne 18. jun. 1921 in pa uredba o viničarskem redu z dne 30. jul. 1928.

2. Do kdaj morajo biti zamenjane sedanje poslovne knjžice?

Sedanje poslovne knjžice morajo biti zamenjane najdalje do 31. decembra 1939. Po tem roku zgube poslovne knjžice, delavske knjžice ali legitimacije in druge podobne listine, ki so bile izdane do vstetega 27. septembra 1938 po predpisih, navedenih v čl. 18 imenovane uredbe, veljavnost poslovnih knjžic. Kdor bi po 31. decembru 1939 še imel zaposlenega delavca, vajenca ali nameščenca brez pravilne poslovne knjžice, bo kaznovan po čl. 15 zgornje uredbe.

3. Kdo in kako opravlja zamenjavo poslov. knjžic?

V krajih, kjer posluje kako državno krajevno policijsko oblastvo (uprava policije, predstojništvo mestne policije ali policijski komisariat), to oblastvo, v vseh ostalih krajih pa pristojna občinska uprava odnosno prisilna združba obrtnikov ali trgovcev.

Poslovne knjžice oseb, ki so zaposlene pri poveljstvih in napravah narodne vojaške sile, obnavljajo in zamenjavajo pristojni predstojniki (starešine) takih poveljstev in naprav. Vendar le ti starešine ne izdajajo prvih poslovnih knjžic.

Poslovne knjžice oseb, ki so zaposlene pri državnih prometnih napravah, obnavljajo in zamenjavajo organi, ki jih določa za drž. železnice generalna direkcija drž. železnice, za vse ostale prometne naprave pa ministrstvo za promet.

Poslovne knjžice izdajajo prisilna trgovska in obrtniška združenja vsem onim, ki so se izučili trgovine ali obrti ali so zaposleni v trgovskih in obrtnih podjetjih na področju dotičnega združenja. Občinske uprave pa jih izdajajo vsem ostalim delavcem in nameščencem, ki so na območju občine stalno zaposleni.

Pri zamenjavi in obnovitvi poslovne knjžice se vpišejo v novo poslovno knjžico razen podatkov, ki so predpisani za izdajo, še sumarni podatki o glavnih zaposlitvah imetnika poslovne knjžice, če so razvidni iz stare poslovne knjžice odn. iz drugih dokazil ali listin. Po potrebi občinska uprava ali ustanova, ki izdaja poslovno knjžico, lahko zahteva podatke za novo poslovno knjžico od osrednje uprave za posredovanje dela. Slednja bo namreč vodila odn. že vodi kataster vseh izdanih poslovnih knjžic; njej se morajo zategadelj naznanjati redno podatki o vseh izdanih knjžicah

4. Kako je s še neizrabljenimi poslov. knjžicami?

Poslovne knjžice, ki so bile izdane na osnovi § 307 zak. o obrtih in so še neizrabljene, je zamenjala osrednja uprava za posredovanje dela samo do 31. decembra 1938. V kolikor torej niso bile do tega roka vse take uradno natisnjene in neizrabljene knjžice vrnjene osrednji upravi za posredovanje dela v Beogradu, jih sedaj ni mogoče več zamenjati odn. dobiti zanje kakršno koli odškodnino.

5. Kdo mora imeti poslovno knjžico?

Poslovno knjžico morajo imeti: vsi delavci in nameščenci ne glede na spol, ki so starejši od 14 let in dajejo svojo telesno ali duševno delovno silo v najem drugemu proti plačilu, ter učenci (vajenci), kolikor ni to službeno razmerje javnopravnega značaja. Od te dolžnosti so izzeti nameščenci, ki imajo položaj komercialnega ali tehničnega ravnatelja (upravnika ali prokurista). Vendar pa imajo tudi lahko legitimacije za nameščence, če žele. Vsi ostali nameščenci pa morajo imeti poslovno knjžico kot delavci odn. morajo imeti v smislu čl. 11 navedenega pravilnika na temelju odloka o sprejemu v pokojninsko zavarovanje pri Pokojninskem zavodu dobiti na zahtevu od občine svojega bivališča in proti plačilu obrazca 30 din posebne legitimacije, ki popolnoma nadomeščata poslovne knjžice. Za obnovitev teh legitimacij se pobira znesek 50 din. Ostale poslovne knjžice pa se izdajajo po 10 din in veljajo za dobo 10 let.

Potrebne obrazce poslovnih knjžic, legitimacij za nameščence, kakor tudi knjige za vpisovanje (imena, dnevnika), si morajo preskrbeti pristojna oblastva (občine, združbe itd.) pri osrednji upravi za posredovanje dela v Beogradu, Strosmayerjeva 9. Naročilo je treba opraviti s posebnimi naročilnicami, ki jih je za ta namen založila navedena uprava za posredovanje dela. Takšne naročilnice morajo občine odn. ustanove seveda pravočasno naročiti.

6. Pomen novih poslovnih knjžic

Poslovna knjžica je zelo važna listina. Svojemu imetniku služi za legitimacijo pred oblastmi in ustanovami in v dokaz strokovne usposobljenosti. — Na temelju poslovne knjžice javna borza dela odobrava podpore. — Brez poslovne knjžice ne more nihče uživati pravice znižane voznine na železnicah in na parobrodih v državni eksploataciji kakor tudi ne na ladjah zasebnih subvencioniranih družb. — Poslovna knjžica služi tudi za legitimacijo za bolniško zavarovanje. — Poleg tega vsebuje poslovna knjžica za zavarovane člane Osrednjega urada za zavarovanje delavcev matično številko, ki jo morajo pristojni organi Osrednjega urada za zavarovanje delavcev naknadno vzeti v evidenco. Z matično številko se vodi pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev osebni list zavarovanega člena vse življenje. V interesu imetnika knjžice je, da si to številko dobro zapomni. Prav tako je zavarovani član v lastnem interesu dolžan skrbeti za to, da organi Osrednjega urada za zavarovanje delavcev zapisejuje v poslovno knjžico podatke o številu prispevnih dni in o višini prispevkov zavarovanja za primer onemoglosti, starosti in za primer smrti. Samo tako se bo dala dokazati pravica za invalidsko in starostno rento.

Delodajalci zapisejuje v poslovne knjžice samo podatke o vrsti in času zaposlitve, ne smejo pa vanje vpisovati nikakršnih ocen o imetniku knjžice. Vse druge podatke, spremembe in dopolnitve vpisujejo le oblastva in ustanove.

Po čl. 15 uredbe o poslov. knjžicah bo kaznovan — ne glede na to, da je dejanje kaznivo tudi po zak. o zakon — vsak, ki daje za poslovno knjžico netočne osebne podatke ali netočne podatke o svojem poklicu, ki daje te podatke nepopolno, ki izpolni poslovno knjžico, pa za to ni pooblaščen, ki vpisuje v poslovno knjžico netočne podatke, ki jih ne vpiše v predpisanem roku, ki vpiše v poslov. knjžico kaj drugega, kakor pa je predpisano, kdor se poslužuje dveh ali več poslovnih knjžic ali tuje poslovne knjžice, z globo do 500 din.

7. Kaj pa, če kdo izgubi poslovno knjžico?

Po členu 6 zgoraj imenovane uredbe je delavec ali nameščenc, ki je poslovno knjžico

T. C. — Bled. Doživeli ste razočaranje pri »Feniksu« in se sedaj kar ne morete odločiti za večje življenjsko zavarovanje, ki pa po njem čutilite potrebo. Zdi se Vam, da bi se lahko vsaki drugi zavarovalnici to pripetilo, kar se je »Feniksu«. — Vaša bojazn je neutemeljena v toliko, v kolikor mečete vse zavarovalnice v en koš. Mogoče je, da stoji ta ali ona zavarovalnica na bolj šibkih nogah, a so zavarovalnice, ki dajejo vse jamstvo, da jih Feniksova usoda ne zadene. Da morete presoditi, katera zavarovalnica Vam nudi največjo varnost, morate upoštevati predvsem sledeče okolnosti: 1. Kakšno je državno nadzorstvo nad zavarovalnico? — 2. Kakšni zakoniti predpisi obstojajo za nalaganje zavarovalniških rezerv? — 3) Po kakšnih tablicah umrljivosti je narejena poslovna osnova zavarovalnice? — 4. Na kakšni obrestni meri sloni premija? — 5. Kakšni so varnostni skladi, odnosno kakšna so jamstvena sredstva zavarovalnice? — 6. Koliko ima zavarovalnica zavarovancev? — 7. Kakšno upravo ima zavarovalnica in kakšna načela to upravo vodijo? — Na kratko naj Vam te okolnosti pojasnim:

1. V naši državi je nadzorstvo nad zavarovalnicami urejeno z uredbo, ki je bila objavljena dne 1. marca 1937. O tej uredbi smo več pisali v aprilski številki »Naše moči« 1937. Nadzorstvo nad zavarovalnicami vrši ministrstvo za trgovino in industrijo. Ono daje zavarovalnicam dovoljenje za poslovanje, potem ko je ugotovilo, da ima zavarovalnica dovolj potrebnega kapitala da nje poslovna osnova ustreza splošno veljavnim načelom solidnega poslovanja in da je vse poslovanje urejeno v skladu z uredbo, ki hoče varovati varnost zavarovalnice in s tem predvsem koristi zavarovancev. Temu ministrstvu morajo zavarovalnice pošiljati najrazličnejša poročila, iz katerih more ministrstvo ugotoviti vsakokratno stanje zavarovalnice. Ministrstvo vrši pa poleg tega po svojih organih še posebne preglede pri zavarovalnicah. Ako se bo uredba pri nas v vsem obsegu strogo izvajala, je že samo s tem podana vsa varnost.

2. Nalaganje zavarovalniških rezerv je pri nas urejeno s pravilniki k prej omenjeni uredbi. Po teh pravilnikih nobena zavarovalnica ne sme svojih denarnih sredstev nalagati v kake špekulativne svrhe. Pravilniki točno določajo, kam in na kakšen način se smejo poslovne rezerve nalagati. Ta nalaganja država zelo strogo nadzoruje, pa se že zaradi tega nobena zavarovalnica ne more odtegniti navodilom pravilnikov. Na ta način je varnost zavarovalniškega imetja popolnoma zajamčena.

3. Da more zavarovalnica ugotoviti, kakšno premijo naj zahteva, da bo mogla svoje obveznosti napram zavarovancem, oziroma upravičencem vsak čas kriti, se za tozadevne račune poslužuje posebnih statističnih tablic, ki govore o umrljivosti čim večjega števila oseb. Ako zavarovalnica danes zavaruje 1000 moških oseb iste starosti za 20 let, ve, da bo morala zavarovalno glavnico enkrat izplačati. Ne ve pa, ali bo morda morala dobršen del te glavnice plačati že v prvem, drugem ali v tretjem itd. letu. Zato tudi ne ve, koliko premije morajo ti zavarovanci plačevati, da bo mogla zavarovalnica izplačati zavarovalno vsoto. Zato se pa pri tem naslanja na statistične podatke iz preteklosti. Gotovo bo vsaka solidna zavarovalnica svojo premijo zračunala po takih tablicah, da bo res lahko vedno likvidna. Navadno pa umrljivost pri zavarovalnici niti ne doseže predvidenega števila, čeprav je kritje pripravljeno za to predvideno število smrtnih primerov. Čim ugodnejša je umrljivost, tem več sredstev ostaja zavarovalnici, ki potem s temi sredstvi lahko okrepi svoja jamstvena sredstva.

4. Časovna razdalja med vplačili premij in izplačilom zavarovalne vsote je sorazmerno velika. Zato nastane vprašanje, s kakšnimi obrestmi mora zavarovalnica računati, da bo lahko ob nastopu zavarovalnega primera svojo obveznost zanesljivo izvršila. Ker se življenjske zavarovalne pogodbe sklepajo navadno na daljšo dobo let, v teku katerih se obrestna mera v poslovnem svetu večkrat spremeni, in ker mora računati s stalno premijo, zato solidna zavarovalnica izračunava svojo premijo na podlagi neke srednje normalne obrestne mere, ki se vrti okoli 4½%. Višja ali nižja obrestna mera ne vpliva samo na višino premije, temveč tudi na višino odkupov.

5. Iz vsakokratne bilance zavarovalnice je razvidno stanje zavarovalnice. Med najvažnejšimi jamstvenimi sredstvi je tako zvana premijska rezerva. Ta pojem je za laika zelo težak. Ni namreč to rezerva v strogo knjigovodskem smislu, temveč je to pasivna postavka, ki je last zavarovancev in

ki ne nastaja iz letnih dobičkov, temveč se tvori na podlagi splošno veljavnih zavarovalnotehniških načel ter zakonitih navodil. Kakor znano, je umrljivost mlajših oseb manjša kot onih, ki so starejše. Če se kdo zavaruje za 20 let, je njegova smrt v prvem zavarovalnem letu malo verjetna, v drugem že bolj, v tretjem še bolj itd. Ker tedaj riziko za zavarovalnico od leta do leta raste, bi morala zavarovalnica tudi od leta do leta zahtevati višjo premijo. To bi pa zavarovanci ne želeli, saj bi celo raje imeli, da bi plačevali od leta do leta manj. Zato pri vedno enaki premiji plačuje zavarovaneec prva leta z ozirom na višino rizika previsoko premijo. To, kar plača preveč, zavarovalnica naloži in obrestuje, da ima tako rezervo za leta, ko bo premija prenizka. Ta iz vsakokratne premije nastali prihranek se imenuje premijska rezerva. Vendar pa višina premijske rezerve še sama po sebi ni vidik, raz katerega bi bilo mogoče z gotovostjo presojeti varnost zavarovalnice. Treba bi bilo namreč predvsem ugotoviti, kako zavarovalnica to rezervo izračunava. Ker pa tega posamezni zavarovaneec ne more, stori to zanj država s svojim nadzorstvom. Poleg premijske pa obstojajo pri zavarovalnicah še druge rezerve, oziroma skladi. Višina le teh pa je za varnost zavarovalnice gotovo važna, za zavarovanca pa tudi bolj razvidna. Važne so n. pr. tako zvane tihe rezerve, ki nastajajo na ta način, da se v bilancah aktivne postavke za nepremičnine, inventar in podobno navajajo z nižjim zneskom, kakor pa so v resnici vredne.

6. Čim višje je število zavarovancev, tem bolj in s tem manj pretresi se izenačujejo škode. Če je zavarovaneec zelo malo, potem je varnost odvisna bolj od slučajja kot od zakona verjetnosti. Če pa je zavarovaneec mnogo, se dobri in slabi riziki vse bolj izenačujejo.

7. Tu je presoja s strani zavarovanca najlažja. Ako veš, da je zavarovalnica v rokah nesebičnih poštenjakov, ji boš vse drugače zaupal, kot če je v rokah zgolj za lastnim dobičkom stremječih ljudi. Zlasti pri domačih zavarovalnicah se prav lahko prepričaš, ali gre zavarovalnici res za koristi zavarovaneec, ali pa morda le za koristi ozkega kroga, ki zavarovalnico upravlja.

Med otroci. Pepček: »Moj ata je šofer. Kaj dela pa tvoje?« — Tonček: »To, kar mu mamica ukaže.«

Šala o šali. Gospodična: »Čigava je ta šala, ki ste jo pravkar povedali?« — Gospod: »Moja.« — Gospodična: »Hm, potem ste pa mnogo starejši kot izgledate.«

Samo malo pozneje. Gost (ob desetih zvečer v kavarni): »Kaj, pri vas niti godbe nimate?« — Natak: »O, imamo jo. Samo pozneje.« — Gost: »Ob kateri uri?« — Natak: »Tako na spomlad.«

Kljub mleku rdeč nos. Jaka Pipa ima nos rdeč kot paprika. Pa mu reče некоč sosed: »Jaka, pa ti ni nos pordel, ker piješ samo vodo?« — Jaka: »Kajpak da ni. Ampak veš, enkrat sem pa vendar eno leto pil samo mleko.« — Sosed: »Eno celo leto? Ni mogoče!« — Jaka: »Je, je mogoče. A takrat sem bil — dojenček.«

Komur je mar napredek

njegovega doma, poravna premijo takoj ob zapadlosti!

Osební popis v potnem listu. Bilo je pred leti na Jeseenicah. Naduti inozemec se je vračal z letovišča na Bledu domov. Mislil je, da sme kot pripadnik velikega naroda briti norce iz nas. Ko je prišel naš obmejní uradnik, da pregleda potne liste, mu nadutež pomoli namesto potnega lista pod nos jedilni list, ki ga je odnesel iz jedilnega voza. Naš uradnik z dostojanstvenim mirom prečita iz jedilnega lista: »Svinjska glava, telečje stegno, svinjske noge, gosji možgani.« — in pristavi: »Hvala, se popolnoma ujema!« Jedilni list vrne potniku, ki je osramočen obsedel.

izgubil, dolžan to naznaniti občini odn. ustanovi iz čl. 6., ki mu izda novo poslovno knjižico, izgubo stare pa naznani pristojni upravi za posredovanje dela. Hkrati mora občinska uprava odn. ustanova itd. pobrati od delavca 20 din za novo poslovno knjižico in 10 din za stroške oglasa v »Socialnem arhivu«, da knjižica ne velja več. Občina ali ustanova itd., ki izda poslovno knjižico, mora obvestiti občino in ustanovo, ki je izdala prejšnjo poslovno knjižico zaradi zaznamovanja v registru. — Podatki o prejšnjem službenem razmerju se smejo vpisati v duplikat samo, če se kakor koli nedvomno dokaže, da je obstajalo to razmerje.

Čeč Makso:

Uest v plamenih

Večerna zarja je polagoma ugašala in mirna vasica je izginjala v mraku. Ko je zvonar odzvonil »Ave Marijo«, so po vasi utihnili zadnji glasovi. Le tu pa tam je še kak pes čuvaj odganjal namišljene goste. Včasih se je izza raztrganih, od noči počrnelih oblakov prismejala luna s svojim polnim obrazom, pobožala vasico z nežnimi, uspaivočimi pogledi in jo čuvala pred zlom. Kjer je zalotila fanta pri vasovanju, ga je ošvrknila s porednim pogledom in se mu nasmejala tako ljubko, da je ves prevzel od notranje sreče zavriskal in ni vedel več, kateri naj bi razodeval ljubezen, ali dekletu, ki ga je gledalo s svojimi žametnimi očmi, ali lunici. Toda zadnja je že pozabila na zaljubljenega fanta in obrnila pozornost drugam. Tam na koncu vasi je opazila temno senco, ki se je plazila okrog Petrove hiše, se ustavila pri skednju, nekaj pobrskala in izginila. Vse to je mesec začudeno gledal in si ni mogel razložiti, kaj naj bi ta človek iskal tam in zakaj naj bi se skrival. Toda kmalu je dobil odgovor na to. Iz skednja so se začeli viti tenki vrtinci dima in takoj nato je švignil iz poslopja plamen in že je gorelo z vso silo. Luna pa se je, kakor da bi jo bilo sram pred prizorom, skrila za oblake.

Ogenj! Naenkrat se je pred nekaj trenutki še tako mirna vasica izpremenila v panj.

Ljudje so vstajali, prižigali luči in hiteli napol oblečeni in zaspani reševat imetje iz ognja. Nihče ni hotel ostati doma, vsak je gledal, da bo prej na mestu. Tam je bila zbrana vsa vas. Gorelo je še vedno in ogenj se je preselil kljub vsem naporom reševalcev na stanovanjsko poslopje, lepo, veliko hišo, ki je bila nedavno prezidana. Komaj so iz nje rešili najvažnejše stvari. Sredi teh je sedaj sedela družina in obupana gledala v uničujoči ogenj. Skrušena, od trdega dela vsa izžeta, je zrla gospodinjo, kako ogenj uničuje njeno delo, kako ruši zgradbo, v katero je vzidala vse svoje moči in krvave žulje. Njeno upanje, da bo stara leta preživela pri svojih otrokih v miru, je šlo po zlu. Sedaj jih je ta nesreča pahnila v najhujšo bedo in niti ne vedo, kam bi naslonili trudne glave. Edina sreča je še ta, da so imeli hišo zavarovano za precej visoko vsoto pri Vzajemni. Toda kdo bo pa dal pohišstvo, obleke itd. Bridko je poihtevala in tolažila otroka, ki sta se stiskala k njej.

Mož je medtem reševal, kar se je dalo in pri tem so mu pomagali sovaščani. Toda ogenj je izbruhnil prehitro, gasilcev pa daleč naokoli ni. Preden bi prišli, bi že vse pogorelo. Ker so videli, da Petrovih poslopj ne morejo več rešiti, so se trudili, da bi obvarovali vsaj sosedne gospodarje nesreče. In to se jim je tudi posrečilo. Petrova poslopja pa so v dveh urah pogorela in ko je mesec pogledal znova skozi oblake, je opazil le kadeče se razvaline. Toda hitro se je skril, kakor da bi ga ob pogledu na pogorišče pekla vest. Ljudje so se začeli počasi razhajati. Tu pa tam je kdo pristopil k pogorelcem, izrazil sočutje, malo potolažil in odšel domov, proseč Boga, da bi se njemu ne pripetilo kaj takega. Žena je ob vsakem sožalju znova zaihtela, stiskajoča k sebi otročička, ki ju je zeblo.

Tudi Petra je zelo potrla. Vase zaprt je hodil sem ter tja in mahal z rokami, kot da je ob pamet, in nekaj mrmral sam vase.

Kot zadnji je pristopil sosed Mohar in jim ponudil prazen skedenj kot zatočišče, rekoč: »Saj človek navezadnje tudi ni žival, da bi lahko ležal na cesti. Sicer se pa to lahko pripeti vsakomur izmed nas, zato imejmo drug z drugim usmiljenje, da bo tudi Bog z nami usmiljen!« Pogorelci so z veseljem sprejeli to ponudbo in začeli znašati preostale stvari na skedenj.

Po vsem tem, kar smo povedali, je jasno, da je dolžnost slehernega delavca ali nameščenca, da skrbno pazi na svojo poslovno knjižico. Kdor ne varuje poslovne knjižice, škoduje v prvi vrsti sebi in svoji družini.

Nove poslovne knjižice so bile natisnjene in vezane v Beogradu. Ravno tam so bile natisnjene tudi vse tiskovine, ki jih občine odn. za izdajanje pristojne ustanove potrebujejo. Natisnjene so v cirilici in latinici. Kar se tiče slovenščine, se ne moremo pohvaliti, da bi bila zgljedna. Delno pa je slovenščina v tiskovinah sploh opuščena.

Takoj tisto jutro je Peter obvestil zavarovalnico o požaru in popoldne je bila že komisija na mestu. Ocenila je škodo in odmerila prav lepo vsoto v pomoč. S komisijo sta prišla tudi dva orožnika, ki sta imela nalog poizvedeti, kako je ogenj nastal. Spraševala sta ljudi, a brez uspeha. Končno se je našel nekdo, ki je videl plaziti se temno senco okrog Petrovega skednja. Drugi je že dejal, da je bil to najbrž Cene, stari bajtar, ki je некоč zagrozil Petru, ko ga je ta vrgel pijanega iz gostilne: »Le čakaj, ti prevzetneži! Za to se ti bom še kruto maščeval, pa če ti tudi spustim petelina v streho.« To je bil hud dokaz za krivdo. Še nekaj ljudi je to potrdilo. Nato sta orožnika odšla k Cenovi bajti. Milo je prosil Cene, naj ga puste v miru. Venomer je zatrjeval, da je nedolžen, in jokal je, ko so ga uklenjenega peljali skozi vas. A nihče se ga ni usmilil, nihče mu ni verjel. Ko je šel mimo Petra, ki je ravno tedaj stal na cesti, mu je pogledal v obraz: »Peter, vsaj ti mi verjemi, vsaj ti izpričaj, da sem nedolžen!« Hotel je govoriti še dalje, a sta ga orožnika butnila in odšla z njim naprej.

Ko je Peter zaslíhal te besede in videl Cena uklenjenega, je poblede, strašno zarjul in zbežal. Tisti dan ga ni nihče več videl. Šele pozno zvečer se je vrnil, a kakšen. Ves raztrgan, zmrušen, upadel, oči izbuljene. Toda ni šel domov, marveč v gostilno, kjer je začel piti kot za stavo. Vino je teklo od mize, vse na račun zavarovalnine. Pil je lahko vsakdo, kdor je hotel. Vsi so se čudili Petru, ki so ga prej poznali le kot treznega in varčnega gospodarja. Mislili so, da je ta izprememba nastala iz obupa zaradi nesreče, ki ga je zadela.

A kdo je vedel resnico? Nihče!

Nekaj dni za tem je prispela zavarovalnina in začeli so z gradnjo nove hiše. Peter, ki je kar naprej popival, se je streznil le toliko, da je povedal svoje želje zastran hiše, a za delo ni prijel. Dan za dnem je pijančeval. Včasih se je ljudem zazdelo, da je zblaznel. Izbuljil je oči in začel gledati nekam predse. Iz prsi so mu začeli uhajati strašni glasovi, podobni renčanju divje zveri, ki jo nekdo draži. Naenkrat si je pokrtil obraz z rokami in zbežal ven, kjer je dolge ure blodil naokrog, vpil in prosil nekoga usmiljenja, dokler se ni pijan, kakršen je bil, zvrnil v jarek in zaspal.

Žena je med tem časom z zadnjimi močmi garala. Večinoma sama je vršila vsa težaška dela na hiši. Revica je hirala dan za dnem, dokler nekdo ni obležala in ni vstala več.

To je moža spametovalo. Kakor bi odrezal, ni hodil več v gostilno. Ves dan je delal na hiši, zvečer pa je sedel pri ženi in jo je tolažil in negoval, a vendar neke zagrenjenosti se ni znebil. Toda njej vsa tolažba ni več pomagala. Po nekaj dneh težkega bolehanja je izdihnila svojo blago dušo in se preselila v boljše življenje. Dan za njo je šel tudi drugi otrok, ki je padel s stavbe in se ubil. Pokopali so ju v skupen grob.

To je Petra silno potrla. Zopet je začel piti in pil je dva dni skupaj. Proti večeru tretjega dne je zopet poblezel, zbežal iz gostilne in begal okoli. Naenkrat se je znašel na pokopališču pred svežim ženinim grobom. Takoj se je streznil in gledal nekaj časa v rušje, ki je pokrivalo zemeljske ostanke njegove žene. Iz oči so mu začele kapati vroče solze. Zgrudil se je na grob in začel tožiti vanj:

»Moj Bog, zakaj sem to storil! Moj Bog! Moj Bog, bodi mi usmiljen! Preklet bodi pohlep po denarju, ki me je zapeljal tako daleč. Žena, odpusti mi vsaj ti, ki sem ti uničil dom in življenje! Saj nisem mislil storiti tega, le preslepila me je

žela po novem skednju namesto starega, trohnelga. Usmili se me in prosi pri Bogu, kjer si, zame, za brezpokoje, grešno dušo, ki tava okrog v strašni bolesti! Oh, saj nisem vreden tega!«

Naenkrat se mu je zazdelo, da se je grob zajamal in iz njega je slišal, kakor rahel šepet:

»Naj ti odpusti Bog, kakor ti odpuščam jaz!«

Jokal je kakor otrok in nato malo pomirjen zaspal ob vznožju groba.

Drugi dan je odšel v cerkev, kjer je dolgo klečal in molil. Nato se je spovedal in pristopil k obhajilni mizi. Iz cerkve je odšel pomirjen in

skoraj vesel. Nato je odšel k Moharju in ga prosil, naj sprejme otroka, ki mu je še ostal, za nekaj časa, dokler se ne vrne. Drugemu kmetu je prodal zemljo z napol dovršeno hišo, zbral ves denar in ga odposlal Vzajemni s pismom, v katerem se oprošča, ker je poskusil ogoljufati zavarovalnico za denar. Nato se je še enkrat povrnil na grob žene, se od nje poslovil in odšel v mesto.

Pred vrati sodnega poslopja je še zadnjikrat globoko vdihnil svobodni zrak, nakar je vstopil in se prijavil sodniku. Na kratko mu je vse razložil in dejal:

»Sam sem zažgal svoj dom iz pohlepa po denarju. Toda sprevidel sem, da je čista vest boljša kot vse bogastvo tega sveta, in poleg tega ne morem gledati, da bi kdo drugi trpel po nedolžnem namesto mene. Izpustite Cena in zaprite mene, kajti požigalec lastnega doma sem jaz sam!« Tedaj so izpustili Cena in zaprli Petra.

Kmalu nato je bil sojen in obsojen na šest let ječe. Kazen je sprejel vdano in se vrnil v ječo, kjer pa je že po dveh letih umrl na sušici. Umrl je mirno in vdan v božjo voljo.

To naj bo opomin vsem onim, ki hočejo priti do bogastva čez vse božje in človeške postave.

Mimica Konič:

Sam je ostal kruti graščak, z vsem ogromnim bogastvom in s pekočo vestjo. Vest ga je grizla od dne do dne bolj, vse noči ga je moril tisti strašni črv, ki mu je ril po srcu. Spomin na tisto kresno noč ga je hotel popolnoma ubiti. Nekaj časa je še životaril sam na gradu. Zalost in vest sta ga spremenili popolnoma do dna. Nekega dne je velel sklicati tlačane in jim ukazal, naj podero grad. Dasi so se čudili, so ga vendar ubogali. Iz kamenja podrtega gradu pa je velel sezidati cerkvico, ki se danes stoji tu na griču. Vse svoje bogastvo je razdelil med siromake, prihranil si je le toliko, da je skromno živel v mali koči, ki jo je imel poleg lične cerkvice.

Oče Rebernik je utihnil, poslušalci pa so še vedno strmeli vanj. Grmada je gorela s silnim plamenom.

»Zdaj se bo sesula,« je menil eden izmed družbe.

Res je grmada padla na kup. A na tleh je spet nov, močan plamen objel še nedogorele veje in butare. Rebernik je gledal v plamen:

»Dajte, vrzite na ogenj še tiste veje in butare tam, naj pogorijo, potem bomo skakali čez grmado.«

Dva močna mladeniča sta zmetala les na ogenj, ki je hitro objel suho vejevje.

Čez čas je povzel oče Rebernik:

»Ej, da bi nocoj ponevedoma nosil v žepu praprotno seme, to bi čul neznanih stvari!«

»Mar menite, da je tisto res?« je dvomil nekdo.

»Lej ga, nevernega Tomaža,« se je zasmejal Rebernik. »Vem, da si že slišal zgodbo o tistem beraču, ki je na kresno noč zaspal pod hrastom, pa se mu je vsulo v škorenj praprotno seme. Čul je, kako so se živali pogovorjale, da je pod hrastom zakopan velik zaklad. Berač je zjutraj začel kopati in je izkopal kad zlata. Vse življenje je bil bogat kakor kralj.«

»To je že res,« se je podal neverni gorjanec, »a če hočeš priti do zaklada, moraš iti kresno noč v ris na križpolje.«

»Tisto pa ne,« je odkimal Rebernik. »V risu na križpolju res zamoreš dobiti zlata, a ne prideš pošteni potom do njega, ker ti ga da hudič. Za zlato prodaš hudiču dušo in nobena sila te ne more rešiti Luciferjeve oblasti.«

»U, s hudičem bi pa že ne maral jesti kaše,« je menil eden izmed veselih družbe.

Oni gorjanec pa je junačil:

»Jaz se ga ne bojim, samo zlata naj mi prinese!«

»Bi že videl, če bi v resnici prišel, bi bežal, da bi izgubil noge,« so ga zbadali.

»Nič ni imeti s tem opravka,« je menil Rebernik. »Hudiča, Pehtre, Torke in divje jage se ogni, če se le moreš.«

»A kako je z divjo jago? Ali te umori?« so spraševali.

»Ne umori te,« je razlagal Rebernik. »Ko sem bil še otrok, mi je babica pripovedovala, kako se je nekoč nji primerilo. Spala je na podstrešju, kar se zbudila. Luna je svetila, nekdo je stal pod hišo in jo klical. Babica vstane in vpraša, kaj je. »Vstani,« pravi ji oni, »in pojdi takoj v Besnico, oče ti umira.« Babica, ki je vedela, da je oče res bolan, vstane in se obleče, več ni utegnila neznanca vprašati. Na vso moč hiti iz Zabukovja skozi gozd v Besnico. Ko pride sredi gozda, se nekdo poplazi ob njej z gorečim snopom v roki.«

»Skopnek!« so vzkliknili poslušalci.

»Skopnek, da,« je prikimal Rebernik. »Gre dalje in začuje od vseh strani pasje lajanje, vmes pa tuljenje zverine, pokanje bičev in čudne klice. Takoj je spoznala, da jo je zajela divja jaga, ve-

Mlin nad Savo

(Nadaljevanje.)

dela je pa tudi, kako ji je storiti. Hitro se je vlegla na levo stran poti in divja jaga je šla čeznje, ne da bi ji mogla narediti škodo. Zjutraj žele se je vrnila domov vsa premočena od groze.«

»Ali ji je oče v Besnici res tedaj umrl?« so vpraševali.

»Kaj še! Oče je živel še dolgo vrsto let. Babica je Skopnek poklical pod oknom, zato da jo je zvalil v gozd.«

»Oče, ali je divja jaga strašnejša ali se je bolj bali Torke?«

»O, Torka je neprimerno zlobnejša. Divja jaga te ne umori, Torka pa te zdrobi v sončni prah. Na kvatrnj večer prede Torka. Tu v Besnici je služil nekoč hlapec, ki je bil nad vse drzen. Vse predice so šle na kvatrnj večer spat, hlapec pa je ostal v hiši in predel. Pozno ponoči se odpro vrata in v hišo se prismoli velika žena s črnimi obličjem, ogljenimi očmi in v beli obleki. Prestrašeni hlapec je komaj še utegnil smukniti za peč, odkoder je z grozo opazoval Torko. Torka je sedla za kolovrat in začela presti. Hišo so razsvetljevale iskre, ki so letele iz preje. Dolgo je predla in hlapec za petjo je že ves otrpnil od nepremične leže, zato se je malce vzdignil in se hotel popraviti. Pri tem pa je ravnal nerodno. Zaletel se je z glavo v peč, da je udarec voljo odmeval po tihhi hiši. Torka je vstala in stopila na klop pa stisnila od groze napol mrtvega hlapca za vrat, da bi ga zadušila in ga zmlela v prah. Tedaj pa je nenadoma zápel petelin, Torka je izgubila svojo moč in je izginila, kakor je prišla.«

»Divja jaga ne umori človeka?«

»Ne. Kdor se norčuje in jo oponaša: »Ujtata, ujtata!« mu zasadi mož iz divje jage sekuro v pleča ali v hrbet, a če je pogumen in gre ob letu osorej na isto mesto, kjer ga je zadela nesreča, mu jo divji mož zopet izdere.«

»Kaj pa môra, oče« bi bili radi še kaj izvedeli.

»Môra je taka kakor mačka. Priplazi se skozi ključavnico in leže človeku na prsi, tam ga pa tlači, duši in mu polagoma pije kri.«

Oče Rebernik se je že naveličal pripovedovati.

»Zapojte,« je velel, »potem bomo skakali čez kres.«

V tiho noč se je začela prijetna pesem:

»Dekleta tri kresujejo,
na sred' vasi kres netijo:
»Bog daj ti srečo, kraljič mla',
Tako lepo prepevajo,
da se je daleč slišalo,
daleč v deveto deželo.«

»Kaj pa môra, oče« bi bili radi še kaj izvedeli.

»Môra je taka kakor mačka. Priplazi se skozi ključavnico in leže človeku na prsi, tam ga pa tlači, duši in mu polagoma pije kri.«

Oče Rebernik se je že naveličal pripovedovati.

»Zapojte,« je velel, »potem bomo skakali čez kres.«

V tiho noč se je začela prijetna pesem:

»Dekleta tri kresujejo,
na sred' vasi kres netijo:
»Bog daj ti srečo, kraljič mla',
Tako lepo prepevajo,
da se je daleč slišalo,
daleč v deveto deželo.«

Preden so dekleta izpela do konca, je bil kres dober, da se je lahko skočilo čez ogenj. Kar po vrsti so se pripravili, da bodo skakali čeznje. Zadnji se je postavil Mlinarjev Tine.

»O, glejte ga,« so se mu smejali veseli gorjanci. »Vendar bo tudi on poskočil čez ogenj, da se prepriča, če mu je namenjena ženitev.«

»Naj vzame vse neveste divja jaga s seboj in naj jih zdrobi Torka v prah,« je smeje vračal Tine.

»A kaj bi ti potem počel?«

»Pri Urhu bi pil in v Zabukovje hodil vasovat kakor doslej.«

Saj nisi ti dekletu celo svet,
da bi brez tebe ne mogel živet.«

In veseljak Tine, ki se mu je dobra volja spet povrnila, je zapel, ne da bi čakal odgovora:

»Eva Adamu to jabolko da,
tako sta grešila naenkrat oba.«

Oja, oja, Eva Adama tako zapelja.

Oja, tralala, Adam in Eva grešila sta oba.

Oje, kaj bo pa zdaj, zaprla so vrata, zaprt je svet raj.«

Oče Rebernik se je postavil pred kres, gledal nekaj časa v ogenj, potem pa je prihlil čezenj. Visoko in daleč je skočil, dobrovoljno lice se mu je kar samo smejalo.

»Dobro si skočil, sosed, za vse leto si odvrnil nesrečo od svoje hiše in ji pripravil obilje in blagostanje,« ga je hvalil Zabukovčan.

»Hvala Bogu, dasi imam že šestdeset let in sem preživel dobre in slabe čase, vendar še poskočim, kakor je treba!«

Za Rebernikom so poskočila druga za drugo čez ogenj dekleta. Rebernikova Marinka je skočila visoko in mladi so se zasmejali.

»O, v tem letu se boš omožila, Marinka!«

»Leto po svatbi ali pa še prej bo pa zibala.«

»Danes leto ne bo več prišla kresovat.«

»Kaj vi veste,« se je namuznila Marinka.

»O, to ti rečemo, da boš ob letu doma čepela in možičku muhe podila, da ga ne obgrizejo.«

»Ne vem, če bo tako prijazna,« se je vmešal Tine. »Najbrž bo ubogega moža zmerjala in po samskem stanu vzdihovala.«

Šal in dovtipov ni manjkalo in fantje so preserno skakali čez plamen. Zadnji je hotel poskočiti Tine.

»Le dobro poskoči, da se boš oženil!«

»Naj te coprnica omete, da se ti ne boš mogel,« je vrnil Tine.

Veseljak Tine se je pokadil čez plamen, a ob rogovile se mu je zadela noga, padel je čez žerjavico na travo. Mladi so prestrašeno zakričali, a Tine je že stal zraven grmade.

»Umrjem, preden preteče leto,« je zašepetal.

»Ah, kaj,« so ga tolažili prijatelji, sami prestrašeni, »še boš živel in marsikaj nam boš še povedal, pa tudi precej putrihov bomo še spraznil v Zabukovju.«

»Tako bo,« je prikimal veseljak, a nemir ga ni zapustil.

Kres je ugašal, Zabukovčani so odhajali domov. Po temnem gozdu se je začela vesela pesem in tudi Tine je pel z njimi:

»Kdo bo tebe, ljub'ca, troštal,
ko te jaz zapustil bom?«

X.

Vročje poletje se je začelo umikati nekoliko hladnejšim, prvim jesenskim dnevom. Narava že ni kazala sledov umiranja, četudi je moč souca začela slabeti. Po Malem Šmarnu je dan začel postajati krajši, noč pa se je daljšala. Mlinar Jurko je s strahom opazoval to spremembo v naravi. Še nekaj tednov, pa se bo začelo vsakoletno jesensko deževje, ki je tako polno čudnega dolgočasia. Dnevi bodo postali mračni, sivi zastor se ne bo pretregal, da bi prišijalo sonce skozenj. In ko bo nebo viselo čisto nad streho, tedaj se bodo priplazile v mlin od vsepovsod zlobne sence, pred katerimi je mladi mlinar trepetal. Druga leta se je bal teh čudnih senc, ker so mu pile veselje iz srca, letos pa je vedel, da mu bo še stokrat bolj grozno poleg njih kakor drugekrat. Veselja zanj tako ni bilo več, radost mu je umrla tisto usodno noč, ko je izvršil krvavi zločin, ki mu zdaj gori na duši. Jesenske sence tedaj ne bodo samo tožne spremljevalke njegovega dela, ampak bodo polne nemih očitkov, ki se jih Jurko ne bo mogel nikoli znebiti. On

je to z gotovostjo slutil, zato se je spremembe v naravi tako ustrašil.

Jurko se je čudno spremenil. Njegov obraz je ostal isti, lep, temen, srce pa je bilo drugačno. V njegovi duši je pisala mogočna in kruta roka, pisala je s krvavimi črkami in Jurko je imel to pisavo vedno pred očmi. V duši pa ni bilo zapisano nič drugega, kakor edine besede: »Njegova kri na tvojo glavo!« In pred temi besedami se je zlomila mlinarjeva moč, njegov ponos je bil neverjetno upogjen. Izpraševal se je mlinar, je li mogoče, da bi on res storil to, kar mu očita vest. Niso to samo bolne sanje? Toda vedno znova je zarezal v dušo: »Ubil si ga, preliš si nedolžno kri, zate ni odpuščanja!« Vselej so ga spekle besede: »Njegova kri na tvojo glavo!« Prej je bil vesel in zgovoren z ljudmi, zdaj je težko govoril z njimi, ko so prihajali v mlin. Ljudje tega niso opazili, Jurko sam pa je dobro vedel. Mater je ljubil, toda ni ji upal pogledati v oči; bal se je, da bi morda ne poznala v njegovih očeh, da se ga drži Otonova kri. Tudi mati je kriva, njo teži prokletstvo tovarnika Venclja, a vendar... Mlinar je vedel, da bi bila njena smrt, če bi izvedela, da je njen sin morilec. Edini, katerega je tudi v teh mračnih dneh rad videl, je bil berač Tilen. Stari berač je sedeval v mlinu, naslonjen na podboj hišnih vrat, in mu pripovedoval davne zgodbe. Tiste o tovarniku Venclju pa ni nikoli več omenil in tudi Jurko je ni hotel več jemati v misel.

S Tinotom nista nič več govorila o Otonu. Tine je videl, da brata grize boleš, pa je pazil, da ni pred njim nikoli omenil mrtvega prijatelja. Tine je pozabil, da se je spodtaknil nad kresno grmado, še na misel mu ni več prišlo. Otona ni bilo več, zato si je Tine poiskal za druga oskrbnikovega hlapca Matevža, z njim sta pila pri Urhu večkrat pozno v noč. Vendar Matevž ni vedno utegnil, zato si je Tine iskal družbe med tovarniki, z njimi je pil, pel in zabavljal čez babe, ki te pri močniku sedemkrat ogoljufajo. Jurko mu ni več branil postopanja, še sam mu je dajal denarjev in Tine je veseljačil.

Jurko je zavidal brata za njegovo lahkost. On ni našel nikjer miru, povsod ga je preganjal umorjenec. Podnevi je moral misliti nanj in ponoči v sanjah ga je mučil.

Nekega večera, september se je bližal koncu, je Jurko ves utrujen položil onemogle ude k počitku. Komaj je zatisnil trudne oči, so ga začele preganjati čudne in strašne sanje.

Mladi mlinar je šel po tisti pokrajini, še sam ni vedel kam in po kaj. Bila pa je tista poljana tako čudno zapuščena, da Jurko še ni videl take. Megla je ležala tik nad zemljo, od zgoraj je žgalo, silna vročina je kar lila na zemljo. Dasi ni bila zima, vendar v vsej pokrajini nisi mogel videti nobene rastline, trava je bila požgana, nekaj dreves je molelo začrnele, osmojene in gole veje v tisto strašno meglo. Ni bilo mogoče dognati, ali je vse uničil požar, ali je zatrla vse življenje prečudna vročina, ki je lila iznad megle. Jurko se je čudil temu, še bolj pa se je čudil, ko je videl, da niti ptice, niti najmanjše mušice ni videti nikjer. Pod Jurkovimi nogami je ležalo trnje in ostrorobo kamenje, on pa je bil bos. Ozrl se je po prehojeni poti in videl, da se pozna na kamenju krvava sled njegovih ranjenih nog. Kamor je pogledal samotni popotnik okrog sebe, povsod se je ravnina dotikala obzolja, nikjer ni bilo najmanjšega grička. Mlinar se je jasno spomnil, da je bil v Grabnu, toda nikakor se ni mogel domisliti, kako je zašel v to puščobo pokrajino. Vse povsod je vladala taka tišina, da se je razločno čul sleherni utrip mladeničevega srca. Jurko je na vso moč zaklical, a niti odmeva ni čul, njegov glas se je kar izgubil na tej nepregledni ravnini. Jurko je šel nemo dalje, vedno bolj so mu krvavele noge, bolele so ga, da si je grizel ustnice, a vendar je šel dalje, kakor bi ga neka neznosna sila vlekla po pusti poljani. Neznansko dolgo je že hodil, a slika pred njegovimi očmi je bila vedno enaka, zato se ga je jel pollaščati obup. Rad bi se obrnil nazaj in se vrnil, odkoder je prišel, a nekaj prečudnega mu je branilo, tiralo ga je naprej.

Nenadoma pa se je slika spremenila. Bila je še vedno tista puščoba pokrajina, prav tako kakor prej. Jurko pa je obstal, groza ga je stresla: pred njim je bila vsa poljana posuta z belimi človeškimi kostmi, z lobanjami, široko zevajočimi in režečimi se. Šel je skozi nepregledna polja, posuta s kostmi mrličev, in v nos mu je udaril

nepopisen smrad po gnilobi. Mlinarju so klecala kočena: pred njim so ležala napol razpadla trupla. Strašni črvi so rili po gnijočem mesu in se zvijali po napol oglodanih kosteh, glave so bile brez oči, iz počrnelih obrazov so zevale strašne votline. Lasje so odpadli. Obleka, med njo je videl mašne plašče in kraljeva ogrinjala, je bila razpadla, napol strohnela. Trepetaje se je Jurko pomikal dalje, a moral, moral je naprej. — Šel je naprej in videl mrliča, ki so šele pred kratkim umrli. Iz ust so jim silile pene, oči so bile obrnjene, čisto bele, strašne. Smrad je bil manjši, a prečuden je bil pogled na to ogromno množico mrtvih ljudi, starih, otrok, ljudi v najlepši zreli dobi in mladine v cvetu let.

Mlinar je opazil sredi teh mrličev nekaj prečudnega in hitro se je bližal oni čudni podobici. Ko je prišel bliže, je videl, da stoji sredi mrtvih kraljev s kronami na glavah ogromna lobanja in na njej je sedela sama Smrt s koso v desnici in s pešeno uro v levici. Mladič je nemo zastrmel v Smrt.

Smrt je tedaj stopila z ogromne lobanje in z ledeno mrzlimi ustnicami poljubila Jurkota na čelo. Mlinar je gledal vanjo, ona pa je spregovorila z zamolklim glasom:

»Mladi mlinar, bodi pozdravljen v mojem kraljestvu!«

Začudil se je in pomislil, odkod ga vendar Smrt pozna. Grozna morilka pa je videla njegove misli in je rekla:

»Ti se čudiš, ker te jaz poznam? Še predno je bilo življenje, sem bila jaz, Smrt, vladarica vesolja. Saj menda veš, da se življenje rodi iz smrti.«

Jurko je razumel. Strmel je še nekaj časa v čudno neznanko, potem pa jo je plaho vprašal:

»Povej mi Smrt, po kaj sem prišel sem?«

»O, ti tega ne veš?« se je čudila Smrt. »K sodbi pojdeš.«

Zdaj se je čudil Janko: »K sodbi? Sem mar umrl?«

Smrt se je samo zaničljivo smejala.

»Ali obstanem pred sodbo?« je plaho vprašal Jurko in zdelo se mu je, da je naenkrat postal silno majhen.

Smrt je zmajala z glavjo.

»Komur je življenje težko, temu je zemlja lahka.«

Jurko ni vedel smrti postaviti nobenega vprašanja več. Kar naprej je krenil in se oddahnil; za prestolom Smrti se je začela nova pokrajina. Megla tukaj je bila rožnata, na tleh je zelenela trava, da Jurkota niso več bolele trudne noge. Vse povsod je bilo polno omamnega vonja, kakor bi cvetele cele poljane vijolic.

Dolgo je hodil Jurko čisto sam in se ogledoval. Nenadoma pa pristopi k njemu nekdo, ogrnjen v temnordeč plašč. Mlinarja je stresla groza, ko je spoznal demonsko obličje — bil je hudič. Hudič se je tedaj sklonil k njemu, ognjeni pogled je nepopisno žgal.

»S teboj pojdem k sodbi,« mu je dejal.

»Čemu?« se je prestrašil Jurko.

»Spremiti ti moram potem v pekel. Pot je dolga, naporna, ti pa še nisi hodil po njej, utegnil bi se izgubiti,« je razlagal hudič.

S hripavim glasom ga je vprašal Jurko:

»Ali bom — pogubljen?«

Hudič se je zlobno zasmel.

»Tvoji grehi so rdeči kakor kri, zanje ni odpuščanja.«

Jurko je trepetal v čudni boli.

»Ti si me zapeljal,« je očital hudiču.

»Jaz, da. Za dušo sem te prevaril. Da nisem storil tega, bi ti nikdar ne videl globin pekla. — Tebe je pogubila ljubezen, drugega ujamem z nečistostjo, tretjega s tatvino, četrtega z napuhom. Za vsakega imam pripravljeno posebno zanjko, polovico vsega človeštva je v mojih rokah.«

Mlinar je poslušal z zanimanjem in je hlastno vprašal:

»Ali si mojega očeta tudi ujel?«

»Ne, on se mi je izmuznil.« In hudičeve oči so zažarele tako strašno, da je njihov blisk preletel vso pokrajino.

»Pa Minca?« je vprašal Jurko.

»Nisem je mogel dobiti.«

»Hvala Bogu! In Tine?«

»Tudi ta mi je ušel.«

»Kaj pa tovarnik Venclj?«

»Prekletel je tvojo mater, zato gori na dnu pekla.«

Mlinar se je zdaj začudil, čemu vprašuje za Minco in Tineta, ko sta vendar še živa. A morda sta medtem umrta, drugače bi ne mogel hudič tako odgovarjati.

Pred Jurkotom in hudičem je zrastle silna stena s širokimi vrati. Pred vrati sta stala dva keruba z ognjenimi meči. Mlinar se je sedaj začudeno obrnil k hudiču.

»Mar smeš tudi ti pred Sodnika?«

»Smem, saj sem angel, ustvarjen od Večnega. Toda jaz Ga le čutim, videti Ga mi ni dano.«

Stopila sta skozi vrata in se znašla zopet na čudni poljani. Zelena trava je bila posuta s prelepim cvetjem, zlatokrili ptički so gostoleli po cvetočih grmih, omamni vonji so dražili nos in po vsem tem prostoru so se prelivale najrazličnejše prekrasne barve. V ozadju so tedaj zadonele slovesne fanfare dvanajstih angelskih korov in čudna svetloba se je bližala zlatemu prestolu. Jurko in hudič sta obstala pred prestolom. Jurko je dolgo buljil, ker je bil napol slep. Čez dolgo je opazil rahle obrise večnega Sodnika, ki ga je vprašal:

»Kdo si, bitje, ki si prepotovalo ogromno razdaljo, ki loči zemljo od prostora, kjer se nahajajo zvezde?«

»Jurko sem, mlinar iz Grabna,« je strahoma zihil mladenič.

»Vem,« je pokimal Sodnik in se zamislil.

Jurkota je prevzela nepopisna groza, kajti za prestolom Večnega se je prikazal Oton, čez obraz mu je lila kri.

Sodnik je dvignil glavo in prodirno pogledal mlinarja.

»Kakšen je tvoj greh, Jurko?«

Grešnik Jurko je molčal. Stvarnik mu je tedaj podal v roko njegovo dušo. Vsa je bila bela, le na eni strani je bilo zapisano s krvavimi črkami: »Moja kri na tvojo glavo!«

Vsevedni se je zopet obrnil k mlinarju in ponovil: »Kakšen je tvoj greh?«

V silni tišini, ki je zavladata, so čudno donele mlinarjeve besede: »Ubil sem ga, morilec sem, drugi Kajn...«

Sodnik se je zopet zamislil.

»Kam spadaš?« je vprašal čez čas Jurkota.

Jurko je zatrepetal.

Vsevedni pa mu je pokazal majhen studenček, ki je tekel malo stran od prestola in velel: »Umij si v njem roke!«

Jurko je pomočil roki v vodo. Toda glej: studenec z biserno čisto vodo je postal krvav, temnordeča kri je tekla po njem. In začel je naraščati, reka krvi je drla čez prelepo pokrajino.

Sodnik se je tedaj vzpel v vsej svoji visokosti, bliski so mu švigali iz oči, iztegnil je desnico in zaklical v smrtno tišino:

»Proč od mene, Kajn, proč, v večni ogenj!«

Jurko se je zrušil na tla kakor zadet od strele. Tedaj pa se je sklonil k njemu hudič, vzdignil ga je kvišku kakor lahko peresce in se strašno zasmel.

»Vendar si moj! Pa sem te prevaril za dušo, mlinar Jurko, in sem te.«

Vso pokrajino je napolnil grozni hudičev grohot. — — —

Mlinar Jurko se je vzbudil, ves premočen in drhteč. (Dalje prih.)

Zavarovanje ni popolno,

ako se obljuba: »Premijo bom redno plačeval« ne izvršuje!

Vojaška. Vojak: »Gospod narednik, ali lahko igramo šah? — Narednik: »Lahko, samo da ne boste dvigali prahu!«

Zamotano sorodstvo. Virnik: »Ti, kdo pa je tale dama?« — Senica: »Hm, to je sestra prve žene drugega moža moje tretje žene.«

Pri roki dokaz. Profesor: »Bedast je tisti človek, ki tako govori, da ga nihče ne razume. Ste razumeli, brodnik?« — Sedmošolec Brodnik: »Nisem!«

V vseh zadevah zavarovanja se obračaj edino le na krajevnega zastopnika Vzajemne ali naravnost na Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani!